DZIENNIK URZĘDOWY
KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO WOŁYŃSKIEGO

Nr. 10 (144) Równe, dnia 10 grudnia 1937 r. ROK XIV.

TREŚĆ:

CZĘŚĆ URZĘDOWA:

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA:

CZĘŚĆ URZĘDOWA

98

OKÓLNIK MINISTRA W. R. i O. P.

z dnia 4 listopada 1937 r. Nr 1076/37

w sprawie zbiórki na Fundusz Szkolnictwa Polskiego Zagranicą.

Fundusz Szkolnictwa Polskiego Zagranicą w porozumieniu z Towarzystwem Pomocy Polonii Zagranicznej przystępuje do zorganizowania wzorem lat ubiegłych, tym razem szóstej z rzędu, powszechnej zbiórki na cele szkolnictwa polskiego za granicą w czasie od 15 stycznia do 15 lutego 1938 roku.

Losy ośmiomilionowej rzeszy Polaków, pozostających poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, powinny jak najbardziej obchodzić społeczeństwo polskie w odbudowanym Państwie. W szczególnej mierze winny budzić zainteresowanie losy miliona polskich dzieci i młodzieży narażonych pod obcymi rządami na wynarodowienie. Dla uniknięcia lub przynajmniej zmniejszenia niebezpieczeństwa wynarodowienia niezbędne jest utrzymanie i dalszy rozwój szkolnictwa polskiego za granicą.

W odczuciu potrzeb, którym ma służyć wzmiankowana zbiórka, zezwalam na jej przeprowadzenie, zgodnie z zasadami wyrażonymi w okólniku Nr. 80 z 22 sierpnia 1936 r. II P-5000/36 w sprawie składek w szkołach, a mianowicie może być ona organizowana jedynie wśród rodziców (opiekunów) młodzieży szkolnej, a dobrowolne datki mogą być składane na ręce upoważnionych do tego członków zarządów (opiek szkolnych) czy specjalnych komitetów lub kół rodzicielskich.

Należy również zachęcić pracowników szkolnych, aby wzięli udział w pracach lokalnych Komitetów, a samej akcji nadali charakter wychowawczy, wyjaśniając młodzieży położenie ich rówieśników poza granicami Rzeczypospolitej.

Minister

(—) W. Świętosławski

99

OKÓLNIK MINISTRA W. R. i O. P. Nr 95

z dnia 26 października 1937 r. (II S-9845/37)

w sprawie terminów gimnazjalnych egzaminów dojrzałości.

Gimnazjalne egzaminy dojrzałości w szkołach odbędą się z końcem roku szk. 1937/38 w terminie normalnym.

Ze względu na przepisy ust. 1 § 54 Regulaminu gimnazjalnych egzaminów dojrzałości (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 2, poz. 8 z 1926 r.), które dają możność powtórzenia egzaminu nie później niż przed upływem dwóch lat, oznajmiam, że egzaminy dojrzałości będzie można powtarzać tylko do końca roku 1940.

Gimnazjalne egzaminy dojrzałości eksternów będą się odbywały również do końca roku 1940 — z tym jednak zastrzeżeniem, że od terminu jesiennego w 1939 r. włącznie będą przeznaczone dla kandydatów, powtarzających egzamin dojrzałości, a zatem osoby, pragnące przystąpić w czasie od września 1939 r. do końca 1940 r. po raz pierwszy do egzaminu dojrzałości, nie będą do egzaminu dopuszczone.

Minister

(—) W. Świętosławski

100

OKÓLNIK MINISTERSTWA W. R. i O. P. Nr 97

z dnia 5 listopada 1937 r. (BP-21093/37)

o uprawnieniach kontraktowych pracowników państwowych i ich żon do korzystania z ulg przy przejazdach kolejami państwowymi.

W związku z § 2 ust. 1 lit. c) rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 22 grudnia 1933 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu o ulgach dla funkcjonariuszów państwowych przy przejazdach kolejami państwowymi (Monitor Polski Nr 297, poz. 329)— Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministerstwem Komunikacji wyjaśnia co następuje:

1) Uprawnienia kontraktowych pracowników państwowych do korzystania na równi z etatowymi funkcjonariuszami z ulg przy przejazdach kolejami państwowymi uzależnione są:

a) od *trwałości* zajmowanego stanowiska (umowa zawarta na czas nieoznaczony), co wyklucza od udziału w ulgach pracowników dniówkowych, albo przyjętych na określony czas, np. rok, pół roku;

b) od pełnienia funkcyj *takich samych*, jak urzędnicy państwowi, państwowi niżsi funkcjonariusze, profesorowie i pomocnicze siły naukowe w państwowych szkołach akademickich, nauczyciele szkół państwowych publicznych, pozostający na etacie Państwa.

Ulgi nie przysługują osobom, których stosunek umowny nie dotyczy pracy w publicznoprawnym charakterze urzędnika lub niższego funkcjonariusza, lecz np. agenta, robotnika.

2) Z ulg korzystać *mogą*, czy to ze względu na zasady podane wyżej, czy też *w drodze wyjątku* przyjęci na okres nie krótszy niż 9 miesięcy kontraktowi:

a) nauczyciele wszystkich typów szkół państwowych i publicznych szkół powszechnych, w których nauczyciele ci są zajęci jako kontraktowi pracownicy państwowi, zobowiązani na podstawie umowy do udzielania nauki w wymiarze co najmniej 14 godzin lekcyjnych tygodniowo;

b) zastępcy profesorów państwowych szkół akademickich, zatrudnieni na podstawie umowy w wymiarze co najmniej 7 godzin tygodniowo;

c) lektorzy i prowadzący wykłady zlecone (nie wyłączając tych, którzy pełnią obowiązki z ramienia Ministerstwa W. R. i O. P. przy uczelniach zagranicznych), zatrudnieni na podstawie umowy w wymiarze co najmniej 7 godzin tygodniowo;

d) adiunkci, kustosze, konstruktorzy (instruktorzy), prosektorzy, obserwatorzy i asystenci starsi państwowych szkół akademickich, zatrudnieni na podstawie umowy w wymiarze co najmniej 15 godzin tygodniowo;

e) asystenci młodsi (demonstratorzy i elewi) oraz zastępcy asystentów państwowych szkół akademickich, zatrudnieni na podstawie umowy w wymiarze co najmniej 15 godzin tygodniowo i niezależnie od czasu, na jaki są przyjęci.

3) Z ulg korzystać *mogą* również docenci państwowych szkół akademickich, którzy nie mają powierzonych zastępczych obowiązków profesorskich lub obowiązków pomocniczych sił naukowych i jeżeli nie są urlopowani.

4) Z ulg korzystać mogą również kontraktowi pracownicy państwowi, opłacani z Taksy administracyjnej, z Funduszu Opłat Studenckich i z innych funduszów budżetu jeżeli odpowiadają oni warunkom powołanego na wstępie rozporządzenia Ministra Komunikacji.

5) Żony pracowników uprawnionych do ulg mają również prawo do tych ulg pod warunkiem, że nie są sądownie separowane, chyba że na mężu ciąży obowiązek alimentacji.

6) Osobom, wymienionym w punktach 2) 3) 4) i 5), przysługują legitymacje, wskazane w punkcie 2) lit. a) względnie lit. b) okólnika Nr 26 z dnia 6 marca 1935 r. (BP-3237/37).

Równocześnie uchyla się okólniki: Nr 16 z dnia 10 lutego 1934 r. (BP 3797/34) [1]) w sprawie legitymacyj tymczasowych na prawo korzystania z ulg kolejowych, Nr 54 z dnia 24 kwietnia 1934 r. (BP-8742/34)[2]) o ulgach kolejowych kontraktowych nauczycieli, profesorów i pomocniczych sił naukowych w szkołach akademickich i ich żon, oraz Nr 76 z dnia 5 czerwca 1934 r. (BP-12100/34)[3]) o ulgach kolejowych, przyznanych dla pracowników państwowych i ich żon.

Dyrektor Biura Personalnego

(—) W. Przybyłowicz

KURATORIUM OKR. SZK. WOŁYŃSKIEGO Równe, dn. 15.XI.1937 r.
Nr BP-26043/37.

Ulgi kolejowe pracowników kontraktowych.

Powyższy okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. podaje się do wiadomości i stosowania.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego

(—) Mgr St. Lubaszka

P.o. Naczelnika Biura Personalnego

101

OKÓLNIK MINISTERSTWA W. R. i O. P.

z dnia 30 października 1937 r. Nr II-W-9139/37

w sprawie programu harcerskich szkół instruktorskich w Buczu i w Górkach Wielkich w r. 1937/38.

Ministerstwo podaje do wiadomości zestawienie kursów, organizowanych przez Związek Harcerstwa Polskiego w b. r. szkolnym w harcerskich szkołach instruktorskich w Buczu i w Górkach Wielkich.

---

[1]) Okólnik K. O. S. Ł. Nr 11 z dnia 22.II.1934 r. (BP-3502/34).

[2]) Okólnik K. O. S. Ł. Nr 30 z dnia 12.V.1934 r. (BP-8618/34).

[3] Okólnik K. O. S. Ł. Nr 39 z dnia 7.VI.1934 r. (BP-11231/34).

Ministerstwo upoważnia Panów Kuratorów do udzielania płatnych urlopów nauczycielom i nauczycielkom (w zasadzie nie wyżej 30 r. życia), pragnącym wziąć udział w kursach. Kuratorium przeprowadzi ścisłą selekcję wśród kandydatów i uwzględni zgłoszenia tych nauczycieli (lek), którzy są zaznajomieni z pracami harcerskimi, względnie posiadają wymagane harcerskie stopnie instruktorskie, wykazują wyraźną postawę obywatelską w życiu społecznym, umiejętność współżycia z młodzieżą i zalety organizacyjne. Ministerstwo podkreśla nadto, że uważa za nieodzowny warunek udzielenia urlopu, zorganizowanie w szkole, z której urlopuje się nauczyciela (lkę), zastępstwa urlopowanego.

Dyrektor Departamentu.

(—) Dr M. Pollak

Załącznik do okólnika Min. nr II. W-9139/37.

Zestawienie kursów organizowanych przez Związek Harcerstwa Polskiego w harcerskich szkołach instruktorskich w Buczu i w Górkach Wielkich w r. szk. 1937/38.

I. W szkole instruktorskiej Organizacji Harcerzy w Górkach Wielkich (poczta i stacja kolejowa Skoczów w powiecie cieszyńskim) odbędą się:

A) Następujące kursy mające na celu podstawowe poznanie metod prowadzenia gromad zuchowych i drużyn harcerskich:

1) w terminie od 18.XI do 28.XI (w zasadzie dla Chor. Radomskiej i Kieleckiej w O.S. Krakowskim i Chor. Mazowieckiej CŁódzkiej w O. S. Warszawskim),
2) „ „ od 30.XI do 10.XII „ „ i hor. Wileńskiej w O.S. Wileńskim),
3) „ „ od 12.XII do 22.XII „ „ Chor. Krakowskiej w O. S. Krakowskim i Lwowskim i Chor. Poleskiej w O. S. Brzeskim),
4) „ „ od 28.I do 7.II „ „ Chor. Śląskiej w Woj. Śląskim),
5) „ „ od 9.II do 19.II „ „ Chor. Mazowieckiej i Łódzkiej w O. S. Warszawskim),
6) „ „ od 21.II do 3.III „ „ Chor. Mazowieckiej i Łódzkiej w O. S. Warszawskim),
7) „ „ od 6.III do 16.III „ „ Chor. Mazowieckiej w O. S. Warszawskim i Chor. Białostockiej w O.S. Brzeskim i Wileńskim),
8) „ „ od 18.III do 28.III „ „ Chor. Wołyńskiej w O. S. Wołyńskim).
9) „ „ od 30.III do 9.IV „ „ Chor. Warszawskiej i Łódzkiej w O.S. Warszawskim),
10) „ „ od 24.V do 4.V „ „ Chor. Pomorskiej w O. S. Pomorskim).
11) „ „ od 6.V do 16.V „ „ Chor. Lubelskiej w O.S. Lubelskim),
12) „ „ od 18.V do 28.V „ „ Chor. Lwowskiej w O.S. Lwowskim).

Kursy powyższe przeznaczone są wyłącznie dla mężczyzn. Celem osiągnięcia przez uczestników jak największych korzyści kursy dzielone będą na grupy (zastępy) obejmujące

a) kandydatów zaawansowanych w pracy zuchowej i harcerskiej (pragnących uzyskać stopień podharcmistrza, względnie działacza harcerskiego),
b) kandydatów na opiekunów względnie kierowników gromad zuchowych i drużyn harcerskich,
c) kandydatów na wodzów gromad zuchowych, harcerzy, posiadających stopnie harcerskie i pragnących przejść przeszkolenie w zakresie próby na wodza zuchów. Kursy oparte będą o kolonie dziatwy z III klasy szkoły powszechnej.

B) Kursy harcmistrzowskie, przezneczone dla instruktorów harcerskich, posiadających stopień podharcmistrzowski:

1) w terminie od 7.XI. do 17.XI.
2) „ „ od 12.IV. do 21.IV.
2) „ „ od 12.VI. do 22.VI.

C) Kursy i konferencje o charakterze specjalnym:

1) w terminie od 28.XII do 30.XII związkowa konferencja harcmistrzowska,
2) „ „ od 28.XII do 30.XII związkowa konferencja zuchowa,

3) „ „ od 2.I do 11.I kurs dla referentów zuchowych w Komendach Hufców (namiestników zuchowych),
4) „ „ od 16.I do 26.I kurs dla kobiet pracujących w gromadach zuchów-chłopców,
5) „ „ od 9.II do 19.II kurs dla kierowników drużyn i zastępów starszych chłopców,
6) „ „ od 1.VI do 11.VI kurs dla kierowników letnich kolonii zuchowych.

Wskazówki ogólne:

Opłata za kurs dziesięciodniowy wynosi dla zarobkujących 20 zł, dla niezarobkujących 15 zł, za kurs czternastodniowy dla zarobkujących 25 zł, dla niezarobkujących 20 zł.

W karcie przyjęcia kandydaci znajdą wskazówki w sprawie wyekwipowania, oraz uzyskania zniżki 75% na przejazd koleją.

Nauczyciel, pragnący wziąć udział w którymkolwiek z kursów, równocześnie ze zgłoszeniem do danej Komendy Chorągwi Harcerzy, wzgl. do Komendanta Szkoły Instruktorskiej w Gorkach Wielkich, p. Skoczów, przynajmniej na miesiac przed terminem kursu powinien wnieść do przełożonej władzy szkolnej podanie o udzielenie urlopu.

II. W Szkole Instruktorskiej Organizacji Harcerek w Buczu (poczta i stacja kolejowa Skoczów w powiecie cieszyńskim) odbędą się następujące kursy:

A) Kursy dla podharcmistrzyń i kandydatek na podharcmistrzynie, posiadających próbę drużynowej:

1) w terminie od 11.X do 18.XI,
2) „ „ od 14.XII do 21.XII,
3) „ „ od 29.I do 5.II,
4) „ „ od 11.III do 18.III,
5) „ „ od 7.IV do 14.IV.

B) Kursy metodyczne dla kandydatek na drużynowe, zwłaszcza dla prowadzących drużyny wzgl. zastępy próbne:

1) w terminie od 18.X do 10.XI
2) „ „ od 20.XI do 13.XII
3) „ „ od 28.XII do 10.I (przeznaczony wyłącznie dla drużynowych drużyn wiejskich),
4) „ „ od 17.I do 9.II
5) „ „ od 1.III do 21.III (dla drużynowych starszych dziewcząt),
6) „ „ od 23.III do 14.IV
7) „ „ od 21.IV do 14.V.

Kursy powyższe oparte będą o kolonie dziatwy z szkoły powszechnej wzgl. o kolonie dziewcząt starszych.

C) Kursy o charakterze specjalnym:

1) w terminie od 11.XI do 21.XI Kurs dla instruktorek administracji w harcerstwie,
2) „ „ od 12.XII do 22.XII kurs dla instruktorek gospodarstwa domowego,
3) „ „ od 12.XII do 22.XII kurs metodyczny dla instruktorek wychowania fizycznego,
4) „ „ od 28.XII do 10.I kurs pracy zarobkowej drużyn,
5) „ „ od 1.I do 10.I kurs dla kierowniczek placów gospodarczych w harcerstwie,
6) „ „ od 15.II do 28.II kurs dla instruktorek administracji w harcerstwie,
7) „ „ od 24.III do 5.IV kurs metodyczny dla instruktorek wychowania fizycznego,
8) „ „ od 23.IV do 4.V kurs dla instruktorek specjalności przyrodniczej,
9) „ „ od 7.V do 20 V kurs dla instruktorek terenoznastwa,
10) „ „ od 21.V do 14.VI kurs kierowniczek kolonii letnich.

Wskazówki ogólne:

Opłata za pobyt na kursie wynosi 2 zł. dziennie. Niezarobkujące otrzymują zniżkę.

Zgłoszenia kierować należy do właściwej Komendy Chorągwi Harcerek, wzgl. do Komendantki Szkoły Instruktorskiej w Buczu, poczta Skoczów. Równocześnie ze zgłoszeniem a przynajmniej na miesiąc przed terminem kursu należy wnieść podanie o udzielenie urlopu do przełożonej władzy szkolnej.

Szczegółowe wskazówki co do wyekwipowania, oraz sposobu uzyskania 75% zniżki na przejazd koleją otrzymają kandydatki w karcie przyjęcia.

102

OKÓLNIK MINISTERSTWA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO Nr 100

z dnia 16 listopada 1937 r. (B. P. 23513/37)

w sprawie druków.

Okólnikiem Nr 3 z dnia 21 stycznia 1936 r. Nr 40—8/2 Pan Prezes Rady Ministrów zatwierdził do użytku służbowego następujące polskie normy urzędowe:

PNU—021 — Atramenty i tusze, podział, dostawa i odbiór,
PNU—022 — Atrament pisarski,
PNU—023 — Atrament hektograficzny,
PNU—024 — Tusz kreślarski,
PNU—025 — Tusz pieczęciowy,
PNU—026 — Ołówki (oprawne w drzewo),
PNU—027 — Taśma do maszyn piszących,
PNU—028 — Kalka pisarska,

oraz wydawnictwo Komisji Normalizacji Druków i Wydawnictw Państwowych p. t. „Materiały pisarskie — wskazówki o wyborze i stosowaniu w biurach urzędów i instytucji państwowych".

Podając powyższe do wiadomości i stosowania Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zaznacza, iż wspomniane normy i wskazówki są do nabycia w Centrali i oddziałach Polskiej Agencji Telegraficznej.

Dyrektor Biura Personalnego
(—) W. Przybyłowicz.

103

OKÓLNIK KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO WOŁYŃSKIEGO

z dnia 22 listopada 1937 r. Nr I—25615/37

o równoważności świadectw ukończenia szkoły powszechnej.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem okólnym z dnia 2 listopada 1937 r. Nr II P—9099/37 wyjaśniło, że wszystkie świadectwa ukończenia publicznej szkoły powszechnej w Państwie Polskim z lat szkolnych do 1936/37 włącznie, na których stwierdza się ukończenie z wynikiem pomyślnym oddziału siódmego, należy uważać, niezależnie od formalnej kategorii szkoły, oznaczonej w nagłówku świadectwa (siedmioklasowa, sześcioklasowa i t. d.), za równorzędne świadectwu ukończenia publicznej szkoły powszechnej stopnia III.

W celu uniknięcia wszelkich nieporozumień Ministerstwo podkreśliło, że mówi się powyżej wyraźnie o oddziale siódmym w znaczeniu programowym, czyli klasie VII według obecnej nomenklatury, nie zaś tylko o siódmym roku nauczania.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) Dr E. Nowicki.

104

OKÓLNIK MINISTERSTWA W. R. i O. P.

z dnia 15 listopada 1937 r. Nr Szt.-4317/37

w sprawie filmu p. t. „Królowa Wiktoria".

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poleca uwadze Kuratoriów film p. t. „Królowa Wiktoria" jako zasługujący na obejrzenie przez młodzież szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych.

Naczelnik Wydziału
(—) Dr Wł. Zawistowski

105

OKÓLNIK KURATORIUM OKR. SZK. WOŁ.

z dnia 16.XI.1932 r. Nr O.W.F. 26065/37

w sprawie kursu narciarskiego dla nauczycielstwa w Zakopanem.

Powiadamiam, iż Kuratorium organizuje w Zakopanem kurs narciarski dla nauczycielstwa Okręgu Szkolnego Wołyńskiego.

Kurs odbędzie się w czasie od 28 grudnia 1937 r. do 8 stycznia 1938 r. włącznie.

Uczestnicy zakwaterowani będą w willach-pensjonatach „Wołynianka i Jutrzenka" w pokojach po dwie, trzy osoby.

Wpisowe za kurs, opłata taksy klimatycznej oraz koszty utrzymania za cały czas trwania kursu t. j. za 12 dni, wyniosą łącznie złotych 60 (sześćdziesiąt).

Uczestnikom kursu przysługiwać będzie na podstawie karty przyjęcia przejazd koleją do Zakopanego i z powrotem w/g 75% zniżki.

Kierownikiem kursu będzie p. Śliwiński Jeremi, okręgowy instruktor W. F. Kuratorium, instruktorami dyplomowani instruktorzy Polskiego Związku Narciarskiego.

Termin zgłoszeń oraz wpłaty wpisowego upływa z dniem *15 grudnia 1937 r.*

Zgłoszenia oraz wpisowe w wysokości zł. 5 (pięć) należy przesłać bezpośrednio pod adresem Kierownika Kursu—Równe-Woł. Kuratorium. W zgłoszeniu należy zaznaczyć, czy kandydat(tka) umie jeździć na nartach, oraz

podać dokładny adres, pod którym należy wysłać kartę przyjęcia.

Bliższe szczegóły dotyczące kursu poda Kuratorium w karcie przyjęcia na kurs. Niezależnie od tego zwracam uwagę na konieczność posiadania przez uczestników kursu odpowiedniego sprzętu narciarskiego i osobistego wyekwipowania.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr E Nowicki.

106

OKÓLNIK KURATORIUM O. S. WOŁYŃSKIEGO

z dnia 20 listopada 1937 r. Nr II WF.-26698/37

w sprawie organizacji wychowania fizycznego i ćwiczeń cielesnych w szkołach.

Nowe statuty szkół oraz programy ćwiczeń cielesnych w gimnazjach i liceach postawiły szkoły wobec nowych zagadnień i trudności, stwarzając najróżnorodniejsze formy podejścia i rozwiązywania organizacyjnego.

W celu ujednostajnienia organizacji ćwiczeń cielesnych na terenie całego Okręgu, przypominając wytyczne zawarte w okólniku Ministerstwa W. R. i O. P. z dn. 19 lutego 1927 r. Nr OH. Fiz. 62/67 w sprawie rozbudzenia wychowania fizycznego w szkołach, zarządzam co następuje:

A. Sprawy ogólne.

1. Wszelkie inwestycje z zakresu wychowania fizycznego, dotyczące zaopatrzenia szkół w urządzenia oraz rozplanowania sal i boisk winny być uskuteczniane po uprzednim porozumieniu się z Okręgowym Instruktorem Wychowania Fizycznego.

2. Plany oraz wnioski, dotyczące inwestycyj muszą być oparte na wydawnictwach Ministerstwa W. R. i O. P.:

a) „Poradnik w sprawach nauczania i wychowania oraz administracji w szkołach średnich ogólnokształcących i seminariach nauczycielskich" za rok 1931 Nr. 3/5 — Warszawa, Książnica-Atlas 1931 r.

b) „Publiczne szkoły powszechne pierwszego stopnia: teren, bydynki, sprzęty". Wydawnictwo Minist. W. R. i O. P. — Warszawa 1937 r.

c) „Gimnazja ogólnokształcące: teren, budynki, instalacje, meble". Wydawnictwo Min. W. R. i O. P. W-wa 1936. Skład Główny: Nasza Księgarnia S. A. Z. N. P.

3. W trosce o popieranie wychowania fizycznego młodzieży i osiąganie coraz to lepszych wyników w tym zakresie winny szkoły dążyć do stworzenia odpowiednich warunków przez celowe i umiejętne zużytkowanie przeznaczonych na ten cel funduszów. W związku z tym należy ustalić na najbliższe trzy lata plan realizacji zaopatrzenia szkół w niezbędne pomoce i przybory do prowadzenia ćwiczeń cielesnych według następującego wzoru:

Stan zaopatrzenia w r. szk. 1937/38 (wyszczególnić)	Jakie winna posiadać szkoła wyposażenie (ustalić)	Realizacja w roku szk.		
		1938/39	1939/40	1940/41

4. Plany prac Dyrekcyj i Kierownictw szkół winny stale uwzględniać wychowanie fizyczne, przy czym należy brać pod uwagę nie tylko poprawę warunków, wyposażenie szkół i t. p., lecz i współpracę wszystkich nauczycieli z wychowawcą fizycznym, zwłaszcza w zakresie korelacji ćwiczeń cielesnych z innymi przedmiotami i w zakresie organizacji wycieczek.

Przypominam przy tym o obowiązku powołania w każdej szkole komisji do spraw wychowania fizycznego o składzie i zadaniach wymienionych w okólniku Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 3.XII.1923 r. L. 1138/23 H. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1924 Nr 7, poz. 65).

5. Dyrekcje i Grona Nauczycielskie winny dopomóc nauczycielom ćwiczeń cielesnych w zaopatrzeniu i wyegzekwowaniu od młodzieży odpowiedniego stroju ćwiczebnego jak i osobistego wyekwipowania w sprzęt potrzebny do ćwiczeń cielesnych i uprawiania sportów.

B. Ćwiczenia cielesne.

6. Podstawą pracy każdego nauczyciela (lki) w realizacji programu winien być szczegółowy rozkład materiału na każdą klasę. W tym celu przypominam zalecenie Kuratorium z dnia 14.XII.1933 r. Nr II WF. 12224/33 (Dz. Urz. Kurat. O. S. Ł. Nr 1, poz. 5 z 1934 r.) w sprawie prowadzenia podręcznego dziennika (notatnika) nauczyciela ćwiczeń cielesnych z

tym, że prowadzenie tego dziennika (notatnika) nie może pozostawać w sprzeczności z p. 6 zarządzenia z dnia 30.IX.1935 r. Nr B.P- 21716/35 w sprawie ograniczenia czynności biurowo-administracyjnych w szkolnictwie ogólnokształcącym i zawodowym (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 9, poz. 175) i winno się ograniczać do niezbędnych i prostych w ujęciu zapisów.

7. Dwie godziny przeznaczone na lekcje ćwiczeń cielesnych winny być w zasadzie rozmieszczone w rozkładzie tygodniowym lekcyj w równomiernych odstępach czasu. Lekcje ćwiczeń cielesnych nie powinny zbiegać się z zajęciami popołudniowymi: grami, zabawami oraz przysposobieniem sportowym; zajęcia te winny odbywać się w dniach wolnych od ćwiczeń gimnastycznych objętych planem szkolnym.

8. O zwolnieniu od ćwiczeń cielesnych w danym roku szkolnym na pewien okres lub na stałe decyduje Dyraktor (Kierownik) na podstawie pisemnie umotywowanej opinii lekarza szkolnego na wniosek nauczyciela (lki) ćwiczeń cielesnych. Nauczyciel ćwiczeń cielesnych obowiązany jest przechowywać opinie lekarza szkolnego.

C. *Gry i zabawy.*

9. Gry i zabawy popołudniowe oraz przysposobienie sportowe są zajęciami przewidzianymi przez programy i obowiązują młodzież wszystkich klas. Z tego względu jak i ze względów wychowawczych tolerowanie opóźnień i nieobecności na tych zajęciach jest niedopuszczalne.

10. Od obowiązku udziału w zajęciach popołudniowych może być zwolniona młodzież, która:

a) została zwolniona na podstawie opinii lekarza od ćwiczeń cielesnych w ogólności,

b) ze względu na trudne warunki dojeżdżania do szkoły, rozkład jazdy pociągów i t. p., wyjątkowo w indywidualnych wypadkach za zgodą Dyrektora, wyrażoną w porozumieniu z nauczycielem ćwiczeń cielesnych i wychowawcą danej klasy.

Gdyby organizacja zajęć popołudniowych była narażona na poważne niedociągnięcia ze względu na to, iż część młodzieży w danym zespole dojeżdża do zakładu, gry i zabawy oraz przysposobienie sportowe należy zorganizować bezpośrednio po lekcjach.

11. Przy organizowaniu gier i zabaw oraz przysposobienia sportowego należy przestrzegać następujących zasad:

1. Zespół nie może przekraczać 90 uczniów (enic),
2. ze względu na koedukację mogą być łączone na zajęcia popołudniowych:

a) z regułu klasy równoległe,

b) klasy o różnym stopniu nauczania: tylko klasa I gimn. z II i III z IV. Łączenie np. młodzieży trzech klas lub prowadzenie gier i zabaw w jednym zespole nie powinno mieć miejsca ze względów programowych;

3) jeżeli organizacja pracy w szkołach na to pozwala, a usprawnienie młodzieży umożliwia podział na grupy według jej sił i sprawności, należy dzielić całą młodzież gimnazjalną (bez względu na klasy) na kilka odpowiednio dobranych zespołów, w granicach przyznanych godzin. Przysposobienie sportowe w liceum należy w zasadzie prowadzić w grupach dobranych według sprawności i sił młodzieży, a nie według klas.

12. W godzinach przeznaczonych na gry i zabawy oraz przysposobienie sportowe, nie powinna odbywać się nauka przedmiotów nadobowiązkowych, na którą uczęszcza młodzież danej klasy.

13. Nauczyciel (lka) obowiązany jest prowadzić kontrolę obecności młodzieży na zajęciach popołudniowych.

14. Godziny gier popołudniowych, nie wyzyskane w okresie późnej jesieni i wczesnej wiosny (niepogody), winien nauczyciel (lka) uzupełnić i wyzyskać przy nadarzających się okazjach, jakimi niewątpliwie będą w okresie zimy organizacja kursów narciarskich i łyżwiarskich, a w okresie lata nauka pływania, gry polowe i wycieczki.

D. Koła sportowe i zawody młodzieży.

15. Szkolne koła sportowe winny stać się właściwym terenem organizacji życia sportowego młodzieży.

16. Zakładanie kółek i zrzeszeń młodzieży szkół średnich normuje okólnik Ministra W. R. i O. P, z dnia 3.IX.1927 r. Nr OH. Fiz 752/27 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 11, poz. 183 z 1927 r.), a stosunek szkół do stowarzyszeń gimnastyczno-sportowych i udziału młodzieży szkolnej w zawodach — okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 2.IX.1927 r. Nr OH. Fiz. 753/27 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12, poz. 204 z 1927 r.).

17. Sprawę świąt wychowania fizycznego młodzieży szkolnej regulują okólniki Ministerstwa W. R. i O. P.: z dnia 7.III.1928 r. Nr OW. Fiz. 256/28 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 3, poz. 61 z 1928 r.) i z dnia 3.VI.1937 r. Nr II. W. 3958/37 (Dz. Urz. Kurat. O. S. W. Nr 7, poz 64 z 1937 r.).

18. W załączniku podaję dane i uwagi dotyczące organizacji zawodów, przewidywanych przez programy gimnazjum i liceum.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr E. Nowicki

Załącznik do okólnika Nr II WF. 26698/37.

Zawody w nowym programie gimnazjum i liceum.

Klasy / Charakter zawodów	Rodzaj zawodów	Uwagi do całości
I i II Wewnątrz szkoły, klasowe i niewidowiskowe.	A) Gry drużynowe: 1) dwa ognie, 2) kwadrant, 3) podaj dalej, 4) jordanka, 5) siatków. B) jazda figurowa na łyżwach.	1) Położyć specjalny nacisk na stronę wychowawczą. 2) Zaprawiać młodzież do zgodnej zbiorowej współpracy. 3) Wymagać szlachetnego współzawodnictwa i gry „fair” między drużynami. 4) Przestrzegać by przebieg gry był zawsze spokojny. 5) Szkolić technikę gry, a nie dopuszczać do gry „na wynik”. 6) Zaprawiać młodzież do zdobywania coraz większej wytrzymałości. 7) Zwracać uwagę na zastosowania przerw, by młodzieży nie przemęczać. 8) Dopuszczać tylko młodzież silniejszą do zawodów łyżwiarskich.
III i IV Międzyklasowe i wobec szkoły W klasie IV dopuszczalne zawody międzyszkolne.	A) Gry drużynowe: 1) siatkówka, 2) jordanka, 3) palant, 4) graniczna, 5) koszykówka. B) Zawody łyżwiarskie: 1) w jeździe figurowej, 2) w biegach na 300, 500 i 1000 mtr. C) Zawody narciarskie: 1) łatwe slalomy, 2) biegi o odznakę narciarską P. Z. N. D) Zawody lekkoatletyczne: 1) biegi krótkie na 60 mtr. (sztafeta 4 x 60 4 x 40), 2) skoki, 3) rzuty, 4) trójboje, 5) zawody o P. O. S. E) Zawody w pływaniu: 1) w skokach do wody, 2) biegach na 25, 50, 100 mtr. styl. dowol. i klasyczny, 3) zawody o odznakę P. Z. P. F) Zawody strzeleckie: 1) łucznicze 2) z Kbk	1) Zawody winny odbywać się pod ścisłą opieką lekarza szkolnego i wychowawców. 2) Młodzieży słabej do zawodów nie należy dopuszczać. 3) Zawody mogą się odbywać w grach i sportach dobrze opanowanych technicznie. 4) W drużynach należy dobierać młodzież o równych siłach i wyćwiczeniu. 5) Zawody w sportach w pierwszym rzędzie odbywają się w celu wykazania zręczności i odwagi. 6) Zawody międzyklasowe (z wyjątkiem kl. I i II) winny odbywać się w obecności młodzieży danej szkoły. 7) Zawody międzyszkolne mogą odbywać się w obecności zainteresowanych szkół. 8) W grach drużynowych pozostawiać młodzieży samodzielność przyuczać do sędziowania i powierzać sędziowanie zawsze pod opieką nauczyciela.

Klasy / Charakter zawodów	Rodzaj zawodów	Uwagi do całości
Liceum (gimnazjum dawnego typu) Wewnątrzszkolne: a) klasowe, b) międzyklasowe Międzyszkolne: a) klasowe b) reprezentacji klas.	A) Gry drużynowe: 1) siatkówka, [ż] 2) koszykówka, [ż] 3) piłka nożna, 4) hokej na lodzie, 5) palant, 6) jordanka, [ż] 7) szczypiorniak. B) Lekka atletyka: Biegi krótkie 60 [ż] i 100, „ sztafetowe 60 [ż] i 100, Skok wdal, [ż] „ wzwyż, [ż] „ o tyczce, Pchnięcie kulą, [ż] Rzut dyskiem, [ż] „ oszczepem, [ż] „ granatem, „ piłką uszatą (tylko ż) Zawody o odznakę P. O. S. „ o odznakę P. Z. L. A. (dla wybranych). Pływanie: Biegi na 100 dowol. stylami. Biegi sztafetowe po 100 m. Skoki z trampoliny Zawody w piłce wodnej dla młodzieży m. wybranej. Zawody o odznakę pływacką. Łyżwiarstwo: Jazda figurowa [ż] Biegi łyżwiarskie do 1500 m. Narciarstwo: Biegi narciarskie Skoki Halom [ż] Biegi o odznakę P. Z. N. [ż].	1) Należy dążyć do opanowania nie tylko techniki gry lecz i jej taktyki. 2) W dalszym ciągu wyrabiać umiejętność gry zespołowej i jej kulturę. 3) Nie rozpraszać sił na dużą liczbę rodzajów sportu, raczej skupić zainteresowanie młodzieży na kilku uzupełniających się rodzajach, w zależności od posiadanych warunków od ich uprawiania w swoim środowisku. 4) Wykorzystać szkolne koła sportowe do organizacji zawodów. 5) Sędziowanie jak i organizację zawodów przeprowadzać wg. przepisów odnośnych związków sportowych. 6) Czas gry jak i teren ograniczyć w myśl programu dla liceum. 7) Inne uwagi jak w klasach gimnazjalnych.

KOMUNIKATY

107

Zmiana w składzie Państw. Kom. Egz. VIII-go rejonu.

Kuratorium podaje do wiadomości, że Pan Kurator decyzją z dnia 24.XI.1937r. Nr.I-26296/37 mianował: p. Jana Ciepielewskiego, p. o. kierownika 7-kl. publicznej szkoły powszechnej Nr. 6 we Włodzimierzu, członkiem Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych rejonu VIII obejmującego powiat horochowski i włodzimierski w miejsce p. Antoniego Łukaszewskiego, — którego mandat wygasł wobec przeniesienia na inne miejsce służbowe.

Komunikat o wydawnictwie „Zarys Historii Wojennej Pułków Polskich 1918—1920".

Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę dyrektorów i nauczycieli szkół wszelkich typów na wydawnictwo p. t. „Zarys Historii Wojennej Pułków Polskich 1918—1920". Wydanictwo Wojskowego Biura Historycznnego. Dzieło to zasługuje na szerokie rozpowszechnienie ze względu na swą treść i opracowanie, składać się będzie z pięciu tomów, których poszczególne zeszyty już się ukazują. Cena wyniesie 180 zł. płatnych ratami po 10 zł miesięcznie.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

WALERIAN JEREMI ŚLIWIŃSKI
(RÓWNE-WOŁ.).

Zagadnienie rozkładu materiału ćwiczeń cielesnych w szkole powszechnej.

Kilka słów wstępu.

Na wszystkich wakacyjnych kursach wychowania fizycznego, zazwyczaj największe zainteresowanie słuchaczów budziły te tematy, które w swym zasięgu ściśle wiązały się z praktyką codziennej pracy nauczania. Omawianie naprzykład takich tematów, jak realizacja programów, rozkład materiału nauczania, budowa osnów lub toków lekcyjnych, wywoływały, tak pożądaną w pracy zbiorowej, żywą dyskusję na kursie, że ciąg dalszy rozmów i dysput przenosił się na teren świetlicy, jadalni, a nieraz zakłócał i spoczynek nocny. Znowu największe „oburzenie" i „narzekanie" na kursie wywoływała jedyna pisemna praca seminaryjna, tematem której było nie co innego—jak właśnie: rozkład materiału z ćwiczeń cielesnych.

Dociekając przyczyn tak różnego ustosunkowania się słuchaczów do tego samego zagadnienia, przekonałem się, że brak przykładów lub wzorów, które ilustrowałyby praktycznie życiowe wymagania programów, wywoływały te „oburzenia" i „narzekania" w związku z koniecznością osobistego zmierzenia swych sił w wykonywaniu takiego rozkładu.

Ulegając życzeniom Kolegów (żanek) z terenu, dzielę się poniższym artykułem wspólnie zdobytym doświadczeniem, jak taki rozkład materiału najłatwiej zrobić.

Uwagi ogólne.

Rzeczą bezsporną jest fakt, iż najwłaściwszym, jeśli nie jedynym, środkiem realizacji programu jest rozkład materiału, bez różnicy przedmiotu nauczania jaki rozpatrujemy. Sądzę więc, że nie zachodzi konieczność uzasadniania potrzeb i korzyści jakie daje w pracy dobrze zrobiony rozkład materiału nauczycielowi, gdyż z praktyki osobistej każdy z nas należycie to ocenił, zaliczając w swej świadomości fakt ten do truizmów.

Nie przesądza to jednak sprawy, jak taki rozkład należy zrobić, by ocenić go na dobrze. Zastanówmy się więc wspólnie, może dojdziemy do zgodnej opinii. Przypuszczam, że nie wywołają większego sprzeciwu następujące uogólnienia, które uważam za podstawowe warunki, jakim winien odpowiadać dobry rozkład materiału:

I. Musi być oparty na gruntownej *znajomości programu* jako całości.

II. Opierać się na tych *warunkach pracy*, jakimi rozporządza szkoła i środowisko.

III. Mieścić się bez reszty *w czasie*.

IV. *Forma ujęcia* winna pozwalać na praktyczne wykorzystanie go w pracy codziennej.

Rozpatrzmy je po kolei:

Znajomość programu.

Wysuwanie takiego zastrzeżenia, zwłaszcza w gronie młodszych kolegów, wywołuje zazwyczaj „obrazę majestatu", którą dopiero praktyka i wgryzanie się w program rehabilitują przekonywując, że im gruntowniej wczytujemy się i analizujemy go, tym więcej daje nam materiału. Zwłaszcza nowe programy, odbiegające tak daleko swym zasobem, konstrukcją jak i materiałem — od dawnych, wymagają dodatkowo od nauczyciela „bojowego nastawienia" by je realizować, a zerwania z dawnym szablonem i rutyną.

Już sama konstrukcja programu dzieląca go na trzy części podstawowe: materiał nauczania, wyniki, i uwagi do całości programów, wymaga od każdego nauczyciela decyzji ustosunkowania się do niego i wyboru formy pracy. Przecie w części wstępnej programu wyraźnie czytamy, że:

1) „materiał nauczania określa treść i zakres pracy ucznia i nauczyciela",

2) „że wyniki nauczania charakteryzują wymagania, którym winien odpowiadać uczeń w zakresie wiadomości i sprawności po przejściu kursu danej klasy, jeśli jego postępy mają być uznane za dostateczne",

3) i że „uwagi do całości programów poszczególnych przedmiotów zawierają najpotrzebniejsze komentarze do właściwego programu, oraz najważniejsze wskazówki metodyczne...".

Każdy zaś z przedmiotów znowu ma swój materiał nauczania podzielony na szereg grup i podgrup, których w swym rozkładzie niepodobna pominąć, gdyż swą konstrukcją organizacyjną i logiczną automatycznie nas wiążą. Dopiero „suchy materiał" pokazuje nauczycielowi całe swe bogactwo, i swobodę rozwinięcia indywidualnej twórczości, która w pracy stanowi „jego prawo i obowiązek".

Warunki pracy.

Przeoczenie przez nauczyciela w czasie pracy nad rozkładem materiału nauczania skonfrontowania wymagań programu z warunkami w jakich szkoła się znajduje lub pracuje, zgóry taki rozkład materiału czyni nierealnym, ba nawet szkodliwym w pracy przez swą formalność.

Dlatego też podstawowym warunkiem każdego rozkładu materiału winna być jego realna wartość, uwzględniająca wykorzystanie wszystkich warunków pracy jakie szkole narzuca jej środowisko, w którym się znajduje, jak i jej wyposażenie w pomoce naukowe.

Weźmy dla przykładu ćwiczenia cielesne. Program przewiduje przejście po przez gry i zabawy w wodzie, do nauki pływania, albo po przez gry i zabawy na śniegu i lodzie, do nauki jazdy na nartach i łyżwach. Co winien zrobić nauczyciel, który ze względu na brak wody zdatnej do kąpieli w pobliżu szkoły, lub bardzo niezamożne środowisko, nie będzie mógł wprowadzić nauki pływania i narciarstwa? Rzecz prosta, że te działy pominie w rozkładzie materiału, ale tym samym zyska więcej czasu (jednostek metodycznych) na gruntowniejsze przerobienie innych działów z ćwiczeń cielesnych.

Nie chce przy tym rozważać kwestii ewentualnego braku boiska czy placu przy szkole, gdyż takie warunki pracy zgóry przekreślają możność prowadzenia ćwiczeń cielesnych, a sam program ocenia je „mniej niż niedostatecznie". Brak przyborów do gier i zabaw (woreczków, krążków, szarf, linek ect.) zmusi nauczyciela (szkołę) do zdobycia ich drogą kupna, względnie drogą korelacji z innymi przedmiotami i wyrobu we własnym zakresie, gdyż brak drobiazgów w żadnym wypadku nie może usprawiedliwiać „braku warunków".

Czas realizacji.

Plany godzin w programach normują nie tylko rozkłady lekcyj w tygodniu, lecz stwarzają normy czasowe, w których winna pomieścić się realizacja programu, jego planowania i wyniki nauczania.

Na takiej to kanwie każdy z nauczycieli musi budować swój rozkład materiału jeśli chce wyczerpać program. Budowanie rozkładu na podstawie podziału na półrocza lub okresy nie daje tej pewności. Dopiero ustalenie ilości godzin pracy w każdym miesiącu roku szkolnego daje gwarancje właściwego rozmieszczenia go w czasie i zapewnia budowę odpowiednich jednostek metodycznych. Uwzględnienie przy tym pór roku — odegra niepoślednią rolę.

Dla przykładu rozważmy rok szkolny 1937/38, którego obliczenie czasu ilustruje poniższa tabelka:

Miesiące	Ilość tyg. pracy	Ilość jednostek metodycznych w tygodniu	
		Przy 1 godz.	Przy 2 godz.
Wrzesień	4	4	8
Październik	4	4	8
Listopad	4	4	8
Grudzień	3	3	6
Styczeń	3	3	6
Luty	4	4	8
Marzec	4	4	8
Kwiecień	3	3	6
Maj	4	4	8
Czerwiec	3	3	6
Razem	36	36	72

Wynika z niej, że naprzykład w szkole III stopnia w ciągu 36 tygodni będziemy mieli 72 godziny zajęć metodycznych, w których winniśmy cały materiał nauczania pomieścić i wyczerpać. Odliczmy dla pewności na nieprzewidziane uroczystości lub zwolnienia 5% godzin, otrzymamy w ostatecznym podsumowaniu godzin 68.

Do tego samego obliczenia doprowadzić nas może inne podejście. § 13 statutu publicznych szkół powszechnych ustala, iż w roku szkolnym musi być najmniej 205 dni nauki. Przy przerachowaniu tej liczby, otrzymamy pełne 34 tygodnie pracy, co daje przy poprzedniej zasadzie 68 godzin (jednostek metodycznych) w roku.

Rzecz prosta, iż w zależności od stopnia organizacyjnego szkoły i stosowanego wariantu nauczania, ilość tych godzin będzie różna

w poszczególnych szkołach. Naprzykład w szkole I stopnia o jednym nauczycielu przypadnie na ćwiczenia cielesne $^1/_2$ godz., $^3/_4$ godz., lub 1 godz. na cztery klasy uczące się w dwu grupach. W szkołach II stopnia odmiana wariantu daje nam rozpiętość od 3 do 5 godz. na ćwiczenia cielesne, a w szkołach III stopnia w zależności od ilości nauczycieli rozpiętość przewidzianego czasu waha się od 10 do 14 godzin.

Przy takim ustaleniu czasu, realizacja programu będzie i musi być różna, zarówno co do swej ilości jak i jakości, gdyż niepodobna wykonać tego samego programu w różnym czasie, co musi znaleźć swój wyraz w rozkładzie materiału.

Forma ujęcia.

Dopiero uwzględnienie tych trzech postulatów jakimi są: gruntowna znajomość programu, warunki pracy i rozporządzalny czas na jego realizację, skolei każą się nam zastanowić nad formą (schematem) ujęcia rozkładu materiału. I tu bądźmy szczerzy: tyle będzie tych form ilu indywidualnych jego wykonawców. Co innego strona techniczna ujęcia, ale i tu nie może być szablonu.

Przejrzysty rozkład materiału winny cechować następujące zalety:

1) musi on zawierać cały materiał ćwiczebny,

2) forma ujęcia, czy układ schematu, musi być jasny i dostępny, bardzo łatwy w użyciu codziennym,

3) uwzględniać zasadę dydaktycznego stopniowania, która automatycznie prowadzi do wyników nauczania zastrzeżonych programem,

4) równomiernie traktować wszystkie działy: zarówno zabawy, gry, ćwiczenia polowe, jak i ćwiczenia gimnastyczne oraz sporty.

Trzymając się układu programu otrzymamy następujący schemat:

A. Zabawy.

Zabawy ze śpiewem	Zabawy orien. porządkowe	Zabawy na czworakach	Zabawy bieżne	Zabawy rzutne	Zabawy skoczn.	Zabawy w wodzie	Zabawy na śniegu i lodzie

B. Ćwiczenia gimnastyczne.

Ćwiczenia porządkowe	Ćwiczenia kształtujące	Ćwiczenia koordynac.	Ćwiczenia stosowane

C. Sporty i gry.

Jazda na saneczkach	Jazda na nartach	Jazda na łyżwach	Pływanie	Gry drużynowe	Gry polowe

Wypełnienie tego schematu właściwą treścią, a więc nazwami wybranych zabaw, gier, ćwiczeń da nam cały roczny materiał nauczania. Pozostanie wtedy przyjąć zasadę jego podziału, a więc półrocza, okresy kwartały — czy zdaniem naszym miesiące i odpowiednio go rozłożyć w czasie.

Inna zasada da inny schemat. Naprzykład przyjęcie w rozkładzie materiału zasady układu lekcyj.

Ćwiczenia wstępne	Ćwiczenia główne			Ćwiczenia końcowe
	zwis	bieg	skok	

Stworzy zupełnie odrębne podejście, zwłaszcza, jeśli przy tym układzie wyróżni się uwzględniane w uwagach do programu, cztery, a właściwie pięć typów lekcyj ćwiczeń cielesnych:

a) lekcyj złożonych z gier i zabaw,
b) lekcyj złożonych z ćwiczeń gimnastycznych z zabawami i grami,
c) lekcyj poświęconych sportom,
d) lekcyj poświęconych grom i ćwiczeniom polowym,
e) lekcyj prowadzonych w izbach szkolnych.

Oparcie rozkładu materiału na toku lekcyjnym naprzykład Sikorskiego da nam znowu zupełnie odrębny schemat.

Są to sprawywtórne. Rzeczą bezsporną pozostanie fakt, iż bez różnicy na schemat, najwłaściwszym środkiem prowadzącym do realizacji programu jest i będzie — dobrze zrobiony *rozkład materiału.*

WALERIAN JEREMI ŚLIWIŃSKI
(RÓWNE-WOŁ.)

Organizacja sportów zimowych na terenie szkoły.

Doświadczenia lat ubiegłych wykazały, iż pewne formy organizacji akcji wykorzystania przez młodzież szkolną ferii świątecznych, oraz realizacji przez szkoły działu sportów zimowych przewidzianych programem ćwiczeń cielesnych, dadzą się ująć w pewne ramy, które streścilibyśmy w następujących punktach:

1) zaopatrzenie młodzieży w sprzęt sportowy,
2) stworzenie warunków do uprawiania sportów zimowych,
3) zimowe kolonie młodzieży szkolnej,
4) świetlice.

Zaopatrzenie młodzieży w sprzęt sportowy.

Stuprocentowa realizacja w naszych szkołach programu ćwiczeń cielesnych w zakresie sportów zimowych zależna jest od zaopatrzenia młodzieży w odpowiedni sprzęt sportowy. Niestety, rzeczywistość wykazuje tutaj bardzo poważne niedociągnięcia, które winny w równej mierze zainteresować zarówno Dyrekcje i Kierownictwo Szkół jak i Komitety Rodzicielskie.

Ze swej strony przypuszczamy, że celem zapobieżeniu temu stanowi rzeczy, w pierwszym rzędzie należałoby pomyśleć, o pośrednictwie w zakupie taniego sprzętu, oraz możliwościach spłat ratalnych. Dalej należałoby wszcząć silną propagandę wśród młodzieży za samodzielnym wyrobem sprzętu sportowego zarówno w domu jak i w szkolnych pracowniach zajęć praktycznych, co winno również dać poważne efekty w pracy, ze względu chociażby na wskazania korelacyjne programów.

Organizacja w szkołach *wypożyczalni sprzętu sportowego*, oraz udostępnienie *wykorzystania szkolnego sprzętu*, umożliwiłyby napewno sportowanie najbardziej niezamożnej młodzieży.

Stwarzanie warunków do uprawiania sportów zimowych.

Powyższy podtytuł nie powinien przerażać czytelnika, gdyż w realizacji wcale groźnym nie jest, a obejmuje tylko: narciarstwo, łyżwiarstwo i saneczkowanie.

Organizacja ślizgawek dostępnych jak najliczniejszej rzeszy młodzieży bez opłaty, względnie za opłatą minimalną (abonamenty), wydaje się nam w naszych warunkach pracy za najbardziej realną. Sądzimy, że każde środowisko, jeśli nie szkoła, będzie w stanie urządzić wspólnie dla młodzieży lodowisko, zwłaszcza gdy inne sposoby uprzystępnienia ślizgawek zawiodą.

Należałoby przy tym zwrócić uwagę, iż największą troską organizatorów winno być ze względów zdrowotnych *zabezpieczenie młodzieży od przemarznięć i zaziębień*, z prze udostępnienie wykorzystania ciepłych izb — szatni — ogrzewalni w czasie użytkowania lodowiska·

Te same uwagi odnosiłyby się do *saneczkowania.* Umożliwienie uprawiania tego sportu, w szczególności młodzieży szkół powszechnych, stanie się dla niej nie byle jaką atrakcją, a nam ułatwi wyprowadzenie jej w teren. Zorganizowana w tym kierunku akcja społeczna szkół, winna przyczynić się *do wyznaczenia torów saneczkowych*, zwłaszcza w miastach, co niewątpliwie uchroni młodzież przed niebezpieczeństwem zjazdów ulicami. Policyjny zakaz nie wystarczy tutaj: młodzież musi zyskać teren dla tego sportu.

Zgodnie z wymaganiami nowych programów ćwiczeń cielesnych, możemy powtórzyć zalecenie szkołom, by *jak najszerzej propagowały i organizowały naukę jazdy na nartach* w szkołach wszelkich typów i stopni, w każdym środowisku nie wyłączając i terenów płaskich. To zalecenie winno wystarczyć. Rzeczywistość mówi jednak coś innego. Narciarstwo, z wyjątkiem bardzo nielicznych szkół — kuleje, Jeden nauczyciel na szkołę nie wystarczy i szkoleniu w ramach godzin szkolnego programu nie podoła.

Rzeczą konieczną wydaje się nam prosić wszystkie Dyrekcje i Kierownictwa Szkół, by w miarę swych możliwości finansowych, *organizowały kilkudniowe (sześć, osism dni) kursy narciarskie dla przodowników młodzieży szkolnej*. Wykorzystanie w tym celu ferii świątecznych, niedziel i świąt staje się sprawą bezsporną. Pozostałaby jedynie kwestia pbierania opłat od młodzieży za kurs, co sądzimy nie wywoła sprzeciwu Rodziców ani władz Szkolnych, gdy wysokość tych opłat będzie się wahała w granicach od 3 do 5 złotych za kurs, a opłaty za młodzież niezamożną pokryją Komitety Rodzicielskie.

Zimowe kolonie młodzieży szkolnej.

Jak się orientujomy na podstawie sprawozdań z czasów ferii, udatne próby poszczególnych szkół w organizowaniu kolonij iobozów, pozwalają przypuszczać, że akcja ta w roku bieżącym jak i następnych nie tylko będzie utrzymana, lecz przeciwnie, będzie wzrastała i wzmagała — na sile. Wychodząc z tego założenia, sądzimy, że *można przynajmniej liczyć na część szkół, która* wykorzysta tegoroczne ferie i *zorganizuje za* pośrednictwem swych Komitetów Rodzicielskich *kolonie względnie kursy.*

Znakomicie stronę organizacyjną ułatwia szkołom okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 10 grudnia 1932 r. N. I-WF. 4699/32, który specjalnie poleca w okresie zimowym udostępnić w tym celu szkolne schroniska wycieczkowe, a Polskie Biuro Podróży „Orbis" jeszcze okólnikiem swym z dnia 1 grudnia 1933 r. podało opis miejscowości i warunki pobytu, w których mogłyby szkoły umieścić obozy wypoczynkowe względnie sportowe swej młodzieży.

To byłaby jedna droga. Druga — bardziej realna dla szkół, które rozporządzają szczuplejszymi środkami na te cele — streściłaby się *w pomocy wysłania swej młodzieży na kursy i kolonię* tym organizacjom społecznym (np. harcerstwo), które tę akcję organizują, a nie zawsze mogą zabrać wszystką młodzież niezamożną ze szkoły.

Świetlice.

Pozostałaby do omówienia kwestia urozmaicenia i umilenia spędzenia feryj świątecznych tej młodzieży, która jednak pozostanie w swym środowisku. Z doświadczenia śmiemy twierdzić, że najwłaściwszą formą *będzie zorganizowanie na terenie szkoły życia świetliczowego.* Oddanie przez szkołę świetlicy szkolnej na użytek młodzieży w na stałe oznaczone dnie i godziny, stworzy dla niej stały punkt oparcia. Powierzenie zaś samorządowi szkolnemu organizacji życia świetlicowego da program w dniach jej otwarcia, stworzy punkt współżycia kulturalnego i towarzyskiego.

* * *

Na zakończenie na podstawie okólników możemy poinformować, że Kuratorium we własnym zakresie planuje:

a) organizację w różnych środowiskach kursów przodowników narciarskich młodzieży,

b) organizację międzyszkolnych igrzysk zimowych szkół średnich w Krzemieńcu,

c) kurs narciarski dla nauczycieli szkół wszystkich typów w Zakopanem.

KAZIMIERZ CZAJKOWSKI
RÓWNE.

Zuchy w szkole powszechnej.

„Pragniemy być organizacją pomocy szkolnej". — Tak wyraża stosunek pracy zuchowej do szkoły Aleksander Kamiński, twórca polskiego ruchu zuchowego.—Oparta na wzorach angielskich-wilczęcych, organizacja młodzieży od lat 7-miu do 11-tu (chłopcy klas II—IV włącznie), nosi nazwę organizacji zuchowej. Zuchy to część Związku Harcerstwa Polskiego, to najmłodsza jego gałąź. Od roku 1918 prowadziło się w Polsce pracę wilczęcą, która w roku 1931 została przebudowaną, dostosowaną do polskich warunków—do psychiki chłopca polskiego. Pełne czaru zabawy w dżunglach, oparte na tematach egzotycznych, nie odpowiadały psychice chłopca polskiego. Zostawiliśmy więc niektóre elementy angiel-

skiej metody, a całość oparliśmy na polskich pierwiastkach. Egzotyzm dżungli indyjskich wyszukaliśmy w tradycjach Kurpiów i w dzisiejszym życiu naszych „leśnych ludzi” — Poleszuków, a nade wszystko w pełnym uroku życia Słowian. Krakusowy smok, Bolko Krzywousty i czyny giermków są warte zabawy. A ile to materiału do zbiórek daje nam życie i przygody naszych marynarzy i policjantów, listonoszy i woźniców, kolejarzy i kupców. To jest Polska. To świat, w którym obraca się, którym żyje polski chłopiec.

Na takich to podstawach, wyrosłych z podpatrywania polskiego chłopca, wyrósł chłopięcy ruch zuchowy. Zuchy w Polsce są dzisiaj najliczniejszą organizacją chłopięcą, skupiającą w swoich szeregach tysiące dzielnych chłopców. Szybki rozwój pracy zuchowej i jej zbawienny wpływ wychowawczy sprawił to, że władze szkolne otoczyły zuchów opieką. Centralna szkoła harcerska w Górkach Wielkich na Śląsku, przeszkala rocznie setki nauczycieli, którzy wracają na swe tereny przygotowani do pracy zuchowej, która ma być dla nich pomocą w pracy szkolnej.

Jakie wartości wnosi praca zuchowa do szkoły powszechnej?

Programy pracy zuchowej w dostosowaniu do psychiki odpowiadającej wiekowi chłopca od lat 7—11, są niejako uzupełnieniem programów szkolnych. Dopasowanie cyklów zbiórkowych (tematów zbiórek), do tematów przerabianych w szkole, będzie uzupełnieniem wiedzy zdobywanej bezpośrednio w szkole. N. p. przy omawianiu początków dziejów Polski, gromada może się bawić w Słowian (zdobywać sprawność Słowianina). Przy kłopotach w klasie można z zuchami bawić się na zbiórkach w kupców i t. p. Można by tutaj przytoczyć wiele wartości jakie zuchy dają szkole w odniesieniu do nauki szkolnej. Tę pomoc omówię później w metodzie zuchowej. Tutaj zaznaczę tylko, że nauczyciel uczący daną klasę, będący równocześnie wodzem zuchów z tej klasy, ma pracę ułatwioną, bo wie co robi w szkole. O ile gromadę prowadzi nie nauczyciel, a np. uczeń szkolny, starszy harcerz wtedy konieczne jest porozumienie się tego wodza z nauczycielem uczącym w danej klasie. Zresztą nauczyciel, z którego klasy rekrutują się zuchy, będzie pierwszy dążył do porozumienia się z wodzem, bo przecież losy jego wychowanków, oddanych pod opiekę wodzowi, muszą mu być znane i musi on wiedzieć, co jego uczniowie robią, jak się bawią w gromadzie. Jednak to co zuchy mogą dać szkole najcenniejszego, tkwi na gruncie pozaszkolnym. Gromada zuchowa zorganizuje—w miarę możności—czas pozaszkolny i pozadomowy ucznia. Szkoła, będąc zawsze tylko szkołą, nie może kusić się o zaspokojenie wszystkich zainteresowań dziecka i danie mu odpowiednich pożywek do potrzeb psychicznych i fizycznych. (Robinzonady, kolonie pełne wyżycia i fantazji, zabawy w Indian, zbójników i t. p.). Tam gdzie przeciętny nauczyciel nie ma dostępu, będziemy wśród powierzonych nam dzieci (zuchów) dyskretnie i w oparciu o naszą metodę zainteresowań umacniać i rozwijać te ideały, które leżą u podstaw naszej szkoły. Stamtąd właśnie zorganizowawszy naszych chłopców i przepoiwszy ich duchem zuchowej dzielności, możemy wrócić na teren lekcyj i przerw szkolnych już z urobionymi dziećmi. Tutaj możemy podjąć się rzeczy wielkiej wagi ogólno-wychowawczej, możemy spróbować pokierować opinią szkoły. Dobra gromada zuchowa we współpracy z nauczycielem stanie się reprezentantką opinii klasy, czy nawet szkoły. Lecz sztuka umożliwiająca osiągnięcie tych naczelnych zdobyczy wychowawczych polega na jednym: na ciągłym nie traceniu z oczu właściwego znaczenia wyrazu „zuch” i na skupianiu w gromadzie tylko elementu dzielnego. Skupienie tego najdzielniejszego elementu chłopięcego będzie równoznaczne ze skupieniem w niej wszystkich chłopięcych przewódców danej grupy. Instruktor zuchowy—nauczyciel, kierujący duszami przewódców, będzie przez to samo kierował opinią wielkiej masy dziecięcej z której chłopcy pochodzą. Gromada zuchowa w szkole powszechnej skupiająca element przeważnie b. żywy (m. in. nieszczęsne „ananasy”) jest właściwym terenem koleżeńskiego wyżycia się. Pojęcie „zuch” nie jest równoznaczne z pojęciem dobrego ucznia. W gromadzie często są łobuzy i rozbijaki. Otóż wszyscy ci chłopcy, skupieni w radosnej, tętniącej życiem gromadzie, przenieśli swe wychowanie z ulicy i placu, zdala od wglądu starszych, na prawdziwie koleżeński teren, pod oko nauczyciela-instruktora zuchowego. Tutaj tkwi jedna z pierwszorzędnych wartości, jakie wnoszą zuchy do szkoły powszechnej. Po okresie intensywnej pracy umysłowej w szkole, po pracy pełnej spokoju i uwagi — znajduje chłopiec—zuch miejsce dla koniecznego wyżycia się w gromadzie zuchowej. W ten sposób gromada zuchowa uzupełnia szkołę i w tym uzupełnieniu doskonale z nią harmonizuje. To zbawienne działanie wychowawcze gromady na życie chłopca, czuje nie tylko instruktor-nauczyciel, ale spostrzega sam chłopiec. Pamiętam z praktyki mej zuchowej, jak chłopcy nie raz zauważyli: „Wodzu, (dla chłopców—zuchów byłem zawsze wodzem) na zbiórkach to możemy sobie tak swobodnie biegać i krzyczeć, a przy tym nawet się uczymy, bo rano nam

wódz mówił o górnikach, a teraz na zbiórce bawimy się w górników".

Oto byłyby najważniejsze wartości, jakie zuchy dają szkole powszechnej. Pomoc ta jest pomocą raczej zewnętrzną, nie mającą nic wspólnego z pracą wewnętrzną szkoły z jej podstawowym zadaniem—nauczaniem. Ponieważ jednak nauczycielstwo stanowi duży procent grona instruktorskiego zuchowego stąd nic dziwnego, że nauczyciele ci zaczęli przenosić niektóre momenty z życia zuchowego do swoich klas czy szkół. I tak rozpoczęła się „dzika gospodarka zuchowa w szkole". Przecież eksperymenty z przeniesieniem metody zuchowej do nauczania szkolnego, nie były przez nikogo kontrolowane, a nieprzepracowane poważnie próby znalazły obok pięknych momentów, moc najróżniejszych błędów i fatalnych wyników. Praca zuchowa ze swą specyficzną atmosferą i ze swymi specyficznymi oddziaływaniami na dzieci, tylko tam mogła dać dobre rezultaty, gdzie prowadził ją dobry nauczyciel doskonały instruktor. Stąd nad tą „gospodarką zuchową w szkole" roztoczyły opiekę władze szkolne i powołały do życia szkołę, w której prowadzone są doświadczenia z t. zw. metodą zuchową (Mikołów k/Katowic). Odbywające się co roku w tej szkole konferencje z udziałem najwybitniejszych przedstawicieli szkolnietwa, rozpatrują wyniki tych prac—doświadczeń. Z roku na rok materiał doświadczalny narasta, a władze szkolne z zadowoleniem podkreślają wspaniałe rezultaty, jakie wydaje metoda zuchowa przeszczepiona na grunt szkolny. Na czym polega w najogólniejszych zarysach ta zuchowa metoda nauczania? Przede wszystkim nie chcemy robić szkół ani klas zuchowych, jak to czynią na terenach skautowych zagranicznych· Pragniemy stworzyć zuchową metodę nauczania. Nigdy szkoła nie stanie się harcerstwem, a harcerstwo szkołą. To by wypaczyło do gruntu szkołę lub harcerstwo. My pragniemy podejść do zagadnienia inaczej. 1) Oddzielamy gromadę zuchową od klasy prowadzonej metodą zuchową. Nie uważamy każdego ucznia, który się uczy w klasie prowadzonej metodą zuchową przez sam ten fakt za zucha. Zuchem zostaje się przez zapis do gromady zbierającej się na zbiórki poza szkołą, w czasie pozalekcyjnym. 2) Żadnych bezpośrednio zuchowych ćwiczeń, zabaw i t. p. nie wprowadzamy na teren klasy, gdyż zdajemy sobie sprawę z tego, że to odjęłoby urok zajęciom tym na właściwym terenie zuchowym (zbiórki). 3) Odrywamy jedynie od istoty ruchu zuchowego jego metodę i tę przenosimy na teren szkoły, starając się ją wyzyskać w celach nauczania. Chcemy za jej pomocą uczyć rachunków, ortografii etc.

Cztery elementy podstawowe składają się na metodę zuchową.

I. Atmosfera zuchowa. Nie ma wychowanków i wychowawców, są tylko starsi bracia, którzy pragną stworzyć dla swych młodszych braci zdrowe otoczenie i zachęcić do zdrowych zajęć, które pomogą im rozwinąć w sobie wszelkie dodatnie dyspozycje. Atmosfera zuchowa na terenie klasy przejawiałaby się w daniu uczniom maksymalnej swobody i w traktowaniu gwaru w klasie jako ważnego czynnika pomocniczego w nauczaniu. I tutaj musimy być bardzo ostrożni. Mowa o swobodzie i gwarze kulturalnej. Atmosfera ta ma stworzyć między nauczycielem a uczniem, między uczniami, między sobą takie stosunki, które by były jak najwięcej zbliżone do dobrych stosunków rodzinnych. Atmosfera zuchowa ma dać uczniom nastawienie na ciągłą pomoc bliźnim, bo przecież wyświadczenie pomocy bliźnim to obowiązek każdego dzielnego człowieka. Wychowanie w atmosferze zuchowej to podstawowy, naczelny element młodzieży zuchowej.

II. Wychowanie i nauczanie za pomocą zabawy. Stworzenie całej masy zabaw typowo szkolnych, ktore by urozmaiciły lekcje geometrii, jęz. polskiego, geografii i t. p. Nie są to zwykłe zabawy zuchowe (przecież mamy w szkole unikać bezpośrednio zuchowych ćwiczeń i zabaw) nie pasujące do terenu klasowego. Stosowanie zabaw jako pomocy szkoleniowej wymagać będzie od nauczyciela-instruktora zuchowego umiejętności zachowania równowagi między zabawą a właściwą nauką. Naruszenie tej równowagi wywołałoby więcej komplikacji i szkody niż pożytku. Dążenia idą w tym kierunku, aby maksymalną ilość lekcyj, zabiegów wychowawczych i kar uczynić zabawami. To bowiem dopiero będzie zgodne z metodą harcersko-naukową, która wszystkim swoim zajęciom nadaje piętno zabawy—gry.

III. System szóstkowy. Klasa zostaje podzielona na szóstki (nie mające nic wspólnego z szóstkami gromady na zbiórkach). System szóstkowy — zarówno jak system zastępowy w pracy harcerskiej — leży u podstaw harcerstwa. Odpowiada on właśnie wiekowi „bandy", „grupki ulicznej"—w wieku zuchowym. System ten jest elementarnym podłożem do samowychowania i wszelkich jego konsekwencyj (samodzielność, inicjatywa, odpowiedzialność). System ten zmusza do maksymalnej wydajności pracy gromady. Zadaniem tych szóstek byłaby także specyficzna praca szkolna (samokontrola, wzajemna pomoc, ułatwienie organizacyjne dla nauczyciela).

IV. Sprawności szkolne. Sprawności szkolne, nie zuchowe. Sprawności szkolne stwo-

rzone specjalnie na użytek szkoły. Mają one za zadanie—utrwalenie wyników nauczania na tych odcinkach, które takiego utrwalenia wymagają i gdzie utrwalanie odbywa się z reguły na terenie pozaszkolnym (czytanie, tabliczka mnożenia i t. p.). Sprawności wyzyskują w pełni instynkt postawienia się. Nie pozwalają stanąć słabszym, dają szanse bardzo zdolnym. Sprawność to poza tym do pewnego stopnia „odznaczenie". Sprawność to „coś" co chłopcu imponuje, co jest jego marzeniem i co ma sens wysiłku.

Tak w ogólnych zarysach wygląda metoda zuchowa. Jako twór powstający wymaga jeszcze wielu prób i doświadczeń zanim będzie mogła na arenie szkolnej być użytą. Posiada ona znakomite wartości i środki idące po linii psychiki dziecka i jego zaiteresowań, a przy tym w cudowny sposób harmonizuje z duchem i z literą nowych programów polskiej szkoły powszechnej. „Jest zdaje się tych nowych programów idealnym wyrazem"...

Wytyczne metody zuchowej podałem dla zaspokojenia szerokich rzesz nauczycieli, którzy o metodzie zuchowej słyszeli, a może nawet chętnie by eksperymentowali. Zrozumiałe, że tego ostatniego nam robić nie wolno. Zostawmy to najlepszym pedagogom, najlepszym instruktorom zuchowym, którzy pod opieką władz szkolnych, szeregiem prób i doświadczeń zdążają do końca. Może metoda wyrosła z pracy polskiego pedagoga i instruktora zuchowego, okaże się w nauczaniu narzędziem nie do pogardzenia. I wtedy dopiero, gdy spotka się z zupełną aprobatą władz, dostępną będzie dla tych, którzy mając do tego specjalne przygotowanie mogliby w pracy swej ją zastosować. Dzisiaj, gromada zuchowa na terenie szkoły powszechnej ma spełnić przede wszystkim zadanie wychowawcze i jako pomoc szkole ma zająć się, jak już wyżej wspomniano — zorganizowaniem czasu pozaszkolnego i pozadomowego ucznia. Niech piękne i żywe, dostosowane znakomicie do wieku i zainteresowań gry i zabawy „w coś" pomogą nauczycielowi w jego pracy. Niech wszyscy chłopcy śpiewają melodyjne, pełne wdzięku i rytmu piosenki zuchowe, które bardzo często są tymi piosenkami, których nam brak w naszej pracy. Niech ducha dzielności, radości, uczynności, samodzielności i tych wszystkich cech, które pragniemy wszczepić w naszych chłopców, wniesie do szkoły powszechnej gromada zuchowa.

Nie ulega wątpliwości, że jak na wszelkich odcinkach pracy, tak i na odcinku pracy zuchowej istotną pomocą, dającą szkole wartości niepowszednie, będzie tylko dobra gromada zuchowa, gromada prowadzona przez wytrawnego instruktora, który znając szkołę i znając psychikę swoich chłopców-zuchów, stworzy z tej gromady najlepszą pomoc w swej trudnej pracy wychowawczej.

Nauczyciel, oddający się pracy zuchowej, może być pewien, że oddaje się pracy, która stoi najbliżej jego codziennych zajęć zawodowych. Gromada zuchowa w rękach nauczyciela będzie pierwszorzędnym środkiem wychowawczym, a metody pracy zuchowej będą niejednokrotnie znakomitą bronią dydaktyczną w nauczaniu.

Konferencja rejonowa Ogniska Metodycznego j. francuskiego w Łucku.

W dniach 29 i 30 października 1937 r. odbyła się w Łucku konferencja metodyczna dla nauczycieli jęz. francuskiego. Zgodnie z planem pracy Ogniska na rok szkolny 1937/38 poruszone zostały następujące zagadnienia:

1. Tematy związane z materiałem naukowym programu liceum ogólnokształcącego, a mianowicie: a) elementarne wiadomości z gramatyki historycznej; b) podstawy wersyfikacji francuskiej.

2. Realizacja programu jęz. francuskiego w kl. IV gimnazjum.

3. Organizacja pracy w kl. I liceum w r. szk. 1938/39.

I. Tematy związane z materiałem naukowym.

1. Gramatyka historyczna:

W referacie swoim p. prof. M. Nalewczyński z Sarn krótko przypomniał elementarne wiadomości z ewolucji języka francuskiego w oparciu o łacinę, a więc: a) trwałość akcentu łacińskiego; b) słowotwórstwo „uczone" i „ludowe"; c) niektóre pozostałości dawnej odmiany francuskiej. Następnie przedstawił niektóre kwestie najbardziej typowe:

Rzeczownik:

rodzaj niektórych rzeczowników (omour, gens); liczba mnoga rzeczowników wogóle i rzeczowników zakończonych

w l. poj. na „al", „ail", i innych, jak: ciel, aïeul, aeil, bétail.

Przymiotnik:

przymiotnik „grand" w grand mère, grand chose i t. p., liczba mnoga przymiotników zakończonych na „al", przymiotniki liczebnikowe od 60 do 100 (system dwudziestkowy) przymiotnik liczebnikowy „mille" (dlaczego nie ma „s" w l. mn.) przymiotniki liczebn. porządkowe: „tiers-état", „Charles-Quint".

Zaimek:

Pochodzenie „l" w „l'on („on").

Czasownik:

Pochodzenie „t" w formie pytającej takich czasowników, jak: „aime-t-il"? „porta-t-il"?.

Przysłówek:

dlaczego mówimy: puissamment, fréquemment, a nie: puissentement, frequentement według justement?

Poza tym pochodzenie „accent aigu" i „accent circonflexe", oraz takich wyrażeń, jak: Eglise Notre-Dame (a nie Eglise *de* Notre-Dame), la Saint-Jean, des habits *marron*. Oczywiście takich kwestyj może być o wiele więcej.

Wiadomości z zakresu gramatyki historycznej należy podawać w sposób bardzo przystępny, w ogólnych zarysach, opierając się na wiadomościach nabytych przy nauce łaciny.

2. Wersyfikacja.

Podstawowe pojęcia z wersyfikacji francuskiej zostały przedstawione w opracowaniu p. Z. Iwaszkiewiczowej z Równego, która omówiła: a) Pochodzenie wiersza francuskiego od form łacińskich. b) Zastąpienie skandowania przez liczenie zgłosek. c) Assonances — rymy XII w. d) Rytm. Wiersz La Fontaine'a. Aleksandryny. Wiersze o różnej ilości sylab. e) Elementarne wiadomości o dzisiejszym wierszu francuskim: elizja, rozziew, średniówka, e nieme, przerzutnia.

3. Bibliografia rozumowana:

P. J. Janowska z Łucka omówiła kilka książek, które dadzą nauczycielowi bogaty materiał, pomocny w realizowaniu liceum, są to:

„Legendes de la Grande Guerre" Mordacq — oświetlenie interesujące wypadków Wielkiej Wojny, z nawiązaniem do Polski i działalności Marszałka Piłsudskiego.

Maurois: „Lyantey" i Bazin: „Le Pére de Foucauld" — zagadnienia polityki kolonialnej Francji.

Vasseur: „Enfants du XX siècle — życie Francji dzisiejszej. Książka ta również może pomóc w pogłębieniu programu kl. IV gimnazjum.

II. Realizacja programu kl. IV.

Kierowniczka Ogniska omówiła zakres materiału rzeczowego w kl. IV i zagadnienia, z niego wynikające, jako też metody pracy, układ nowego podręcznika i możliwości rozszerzenia i pogłębienia go przez lekturę, epidiaskop i t. p.

Obydwa podręczniki: Czerny i Jungman: „C'est nous la France" oraz Cieślińska i Nieniewska: „Le Français de nos jours" przedstawiają życie Francji współczesnej we wszystkich dziedzinach, ujęte w sposób zajmujący i dostępny dla młodzieży. Metoda przerabiania tekstów będzie przeważnie kursoryczna, gdyż to przyzwyczai ucznia do samodzielnej pracy w domu; w klasie zaś ćwiczenia w mówieniu przejdą w dyskusję. Ustępy z podręcznika mogą częściowo służyć za lekturę domową, trzeba jednak koniecznie wyjść poza podręcznik, aby przyzwyczaić młodzież do większych całości.

Najtrudniejsza część pracy odnosi się do stosunków polityczno-społecznych, w których wszystko się szybko zmienia. By orientować się w tej dziedzinie, musi nauczyciel znać prasę francuską, czytać dzienniki i książki współczesne.

Lektura klasowo-domowa — to pewna metoda czytania utworów o wartości literackiej, które muszą być rozpoczęte i skomentowane w klasie, a potem dopiero czytane dalej w domu. Na taką lekturę nadaje się wydawnictwo: „Biblioteczka francuska", a mianowicie: N. 2. Al. Daudet: „L'Enfant espion. La dernière Classe". N. 3. An. France: „Pages choisies". N. 7. Jules Romains: „Le tresor de Louis Bastide". N. 10. René Bazin: „Coutes de bonne Perrette".

Gramatyka, prowadzona koncentrycznie od kl. I, musi być w kl. IV ujęta w kurs systematyczny, jednak zawsze związany z tekstem. Nauczyciel uzupełnia brakujące wiadomości i uczy młodzież korzystania z dodatku gramatycznego w podręczniku.

III. Organizacja pracy w liceum.

Celem liceum jest nie nagromadzenie szczegółów, lecz objęcie pewnej całości. Zasadniczą metodą będzie zaprawianie młodzieży do jak najsamodzielniejszej pracy, opartej na pewnych źródłach i na wnioskowaniu. Trudność stanowi mała ilość dzieł o charakterze naukowym, dostępnych językowo dla przyszłych uczniów liceum, ze względu na mały zasób wyrazów (1800), wyniesiony z gimnazjum.

Praca licealna będzie inna niż praca w gimnazjum, i inny jest stosunek programu do nauczyciela. Moment elastyczności jest zasad-

niczą myślą programu: możność dostosowania do istniejących warunków, konstruowania własnego planu pracy, zależnie od różnych okoliczności. Zadaniem zespołów pracy na terenie Ogniska będzie w b. r. szk. gruntowne przestudiowanie programu licealnego i przemyślenie metod realizacji.

W r. szk. 1937/38 w kl. VII—I licealnej nauczyciel stoi na gruncie starego programu, który uwspółcześnia, korzystając z możliwości w nim zawartych: a) lektura dzieł współczesnych, b) gazety i czasopisma, c) referaty uczniów na tematy aktualne, d) dyskusja.

W związku z programem licealnym zostały przedstawione na konferencji różne sposoby przeprowadzenia syntezy zagadnienia. Kierowniczka Ogniska dała lekcję w kl. I licealnej na temat: „Czynnik religijny w życiu i sztuce średniowiecza". Była to lekcja syntetyczna, reasumująca w formie dyskusji cały dział podręcznika „Lectures sur la ciwilisation française" Cieślińskiego i Szaroty, trak ujący o średniowieczu. Następnie p. T. Mandelstam z Krzemieńca przeprowadziła teoretyczną lekcję na temat: „Nowe ideały w wieku XVIII-ym", a p. W. Bobrowa z Łucka omówiła, w jaki sposób można potraktować w klasie zagadnienie: „Życie towarzyskie (dwór, salony) za Ludwika XIV".

Na zakończenie konferencji kierowniczka Ogniska zdała sprawę ze zjazdu międzynarodowego nauczycieli języków nowożytnych w Paryżu, a p. I. Anyżówna z Kowla wygłosiła referat: „Szkolnictwo we Francji".

Następna konferencja rejonowa odbędzie się z końcem kwietnia w Równem. Zostaną na niej omówione wyniki całorocznej pracy zespołowej i indywidualnej członków Ogniska nad zagadnieniami, podanymi powyżej i umieszczonymi w planie pracy Ogniska.

SPIS KSIĄŻEK

niezbędnych w każdej szkole dla pracy licealnej.

Gramatyka historyczna:		
Brunot - Bruneau: Grammaire historique	12,—	zł.
Wersyfikacja:		
O. Neveux: Notions de versisification (wyd. Eos—Poznań)	3,50	zł.
Gram. psychologiczna:		
Bruneau - Heullny: Grammaire française à l'usage des hounêtes gens . . .	4,30	zł.
Historia:		
Malet et Isaac: Histoire contemporaine . . .	10,—	zł.
Geografia:		
Bordeaux: Nos Indes noires	4,—	zł.
Literatura:		
Mornet: Histoire de la littérature et de la peusée française conternporaines . .	10,—	zł.
Razem	44,30	zł.
Czasopismo fachowe: Neofilalog .	10,—	zł.
Czasopismo ogólnokształcące: Nouvelles Littéraires . . .	21,—	zł.
	85,30	zł.

Maria Peretiatkowicz
Kierowniczka Ogniska Metodycznego j. francuskiego w Łucku

Komunikat bibliograficzny Państwowej Centralnej Biblioteki Pedagogicznej dla ognisk metodycznych Okręgu Szkolnego Wołyńskiego.

W związku z życzeniem wysuniętym na konferencji Kierowników ognisk metodycznych O. S. Wołyńskiego w dniu 21.X.1937 r. w Równem, P. C. B. P. zestawiła bibliografię artykułów naukowych dotyczących dydaktyki poszczególnych przedmiotów szkolnych, opartą na „Dziennikach Urzędowych" kuratoriów okręgów szkolnych. Bibliografia uwzględnia materiał zawarty w rocznikach od 1930 do bieżącego roku.

Całkowity podany niżej materiał znaleźć można w P. C. B. P.

REDAKCJA.

Polonistyka.

Bryda W. Organizacja programowej lektury uzupełniającej w gimnazjum ogólnokształcącem. Dz. U. K.O.S. Krakowskiego 1936 s. 137—139.

Drewnowski K. O korelacji i nauczaniu języka polskiego i historji. Dz. U. K. O. S. Warszawskiego 1934 s. 441—446.

Drzewiecki S. Wychowanie obywatelsko-państwowe a nau-

ka języka polskiego. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1932 s. 77—96.

Fedak E. Nauczanie gramatyki języka polskiego w kl. I—IV gimnazjum. Dz. U. K.O.S. Poleskiego 1931 s. 102—110.

Fedak E. Schemat lekcji przykładowej w kl. II Państw. Gimnazjum w Łunińcu. Tematem lekcji głoski d, t, w, f. Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1932 s. 12—14.

Gucwa F. Koło Polonistów im. A. Abramowicza w Lublinie. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1934/5 s. 170—171.

J. W. P. Lektura uzupełniająca w Gimnazjum. (Konferencja okręgowa nauczycieli języka polskiego). Dz. U. K.O.S. Wileńskiego 1936 s. 103—105.

J. W. P. Nauczanie języka polskiego w szkołach mniejszościowych. Dz. U. K. O. S. Wileńskiego 1936 s. 71—72.

J. W. P. Sprawozdanie z konferencji rejonowej nauczycieli j. polskiego w Wilnie. Dz. U. K.O.S. Wileńskiego 1935 s. 209—212.

Jaworczak A. Z doświadczeń nad organizacją ćwiczeń poprawnościowych w gimnazjum. Dz. U. K. O. S. Łuckiego 1936 s. 179—183.

Konferencja. Konferencja polonistów grupy metodycznej w Białymstoku. Dz. U. K. O. S. Brzeskiego 1934 s. 583—585.

Konferencja. Konferencja rejonowa Ogniska polonistycznego w Warszawie odbyta w dniach 27 i 28 lutego 1935 roku. Dz. U. K. O. S. Warszawskiego 1935 s. 172—174.

M. P. Rejonowa konferencja polonistów w Białymstoku. Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1935 s. 38—39, 139—141.

Mleczko F. Wartość wychowawcza wypracowań piśmiennych polskich. Dz. U. K. O. S. Łuckiego 1936 s. 66—67.

Nekraszowa N. Ćwiczenia w pisaniu i mówieniu w programie nowego gimnazjum. Dz. U. K.O.S. Łuckiego 1935 s. 58—62.

Nekraszowa N. Konferencja rejonowa Ogniska Metodycznego j. polskiego w Łucku w dniach 21—24 listopada 1934. Dz. U. K. O. S. Łuckiego 1935 s. 50—55.

Nekraszowa N. Ognisko metodyczne j. polskiego w Łucku w latach 1932/3 i 1933/4. Dz. U. K.O.S. Łuckiego 1935 s. 55—58.

Nowakowski J. F. Kółko polonistyczne (problematyka w zarysie). Dz. U. K. O. S. Brzeskiego 1936 s. 227—232.

Ognisko. Ognisko języka polskiego w Krakowie. Dz. U. K.O.S. Krakowskiego 1937 s. 118—121.

Pałka F. Konkursy recytacji w szkołach. Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1935 s. 298—299.

Papeé S. Jak wyzyskać kulturę miejscowego środowiska dla przeprowadzenia osi programowej „Polska i jej kultura". Dz. U. K. O. S. Poznańskiego 1934 s. 357—368.

Papierkowski S. K. Jak uczyłem gramatyki w klasie I gimnazjum nowego typu. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1937/8 s. 22—27.

Papierkowski S. Język polski wobec korelacji ośrodkowej. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1936/7 s. 98—102.

Parnowski T. Sprawa poprawności mowy polskiej w szkolnictwie. Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1935 s. 378—380.

Pęcherski M. Omawianie większych utworów na lekcjach języka polskiego. Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1936 s. 48—52.

Pęcherski M. Realizacja postulatu wychowania państwowo-obywatelskiego przy nauczaniu języka polskiego w kl. V gimn. Dz. U. K. O. S. Brzeskiego 1932 s. 447—467.

Pisowicz M. Błędy językowe, spotykane u uczniów na Wołyniu i walka z nimi. Dz. U. K.O.S. Łuckiego 1936 s. 167—179.

Pisowicz M. Konferencja rejonowa Ogniska Metodycznego języka polskiego w Łucku (13 i 14.XI.1936). Dz. U. K.O.S. Łuckiego 1936 s. 240—242.

Pisowicz M. Konferencja rejonowa Ogniska Metodycznego języka polskiego w Łucku (20 i 21.III.1936 r.). Dz. U. K.O.S. Łuckiego 1936 s. 166—167.

Pisowicz M. Sprawozdanie z konferencji rejonowej Ogniska Metodycznego języka polskiego odbytej w Kowlu. Dz. U. K.O.S. Wołyńskiego 1937 Nr. 4 s. 79—80.

Rath L. Sprawozdanie z konferencji Ogniska metodycznego języka polskiego w Warszawie. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1937 s. 356—357.

Romanowski J. Szkic lekcji gramatyki jęz. polskiego przeprowadzonej w klasie II Gimazjum w Pińsku. Temat lekcji: Przydawki. Dz. U. K. O. S. Brzeskiego 1932 s. 155—159.

Rzeszowski E. O uwspółcześnieniu polskości w szkole średniej. Dz. U. K.O.S. Wileńskiego 1932. s. 18—21.

Saloni J. II Konferencja rejonowa w Ognisku polonistycznem warszawskim. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1935 s. 335—336.

Skwarczyńska S. Protokół lekcji dyskusyjnej języka polskiego w kl. VI gimn. Polsk. Macierzy Szk. w Brześciu na temat: „Rej jako wychowawca i nauczyciel swojego społeczeństwa". Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1932 s. 14—17.

Szumska J. Kilka uwag o charakterystyce w klasie trzeciej. Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1936 s. 299—302.

Szumska J. Potrzeba kultywowania języka ojczystego. Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1935 s. 376—377.

T. P. Lekcje w kl. V na temat: Tło obyczajowe w „Panu Tadeuszu". Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1934 s. 171—175.

Tatomir A. W. Gimnazja Okręgu ku czci Wyspiańskiego. Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1933 s. 124—127.

Thonowa G. Nowy program języka polskiego w gimnazjum i jego realizacja w świetle literatury i praktyki. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1937 s. 171—187.

Filologia klasyczna.

Krzyżanowski J. Z metodyki correctum łacińsko-polskiego. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1937 s. 54—55.

Pliszczyńska J. Na marginesie pracy Ogniska filologji klasycznej w Lublinie. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1934/5 s. 177—178.

Pliszczyńska J. Wskazówki do urządzenia pracowni filologji klasycznej. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1933 s. 470—472.

Prace. Z prac nad nauczaniem języka łacińskiego Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1937 s. 113—114.

Serafinowiczowa Z. Realizowanie postulatów wychowania obywatelsko-państwoweego przy nauczaniu języka łacińskiego. Dz. U K. O. S. Brzeskiego 1932 s. 418—424.

Języki francuski i niemiecki.

Helmanowa W. Grupa metodyczna języka francuskiego. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1934/5 s. 180—181.

Jungman F. Ognisko metodyczne języka francuskiego w Warszawie. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1933 s. 227 — 228; 1936 s. 137 — 139, 296 — 297; 1937 s. 316—317, 357—358.

Jungman F. Sprawozdanie z Konferencji Rejonowej Ogniska Metodycznego języka francuskiego w Warszawie. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1934 s. 272—274, 446—448; 1935 s. 171—172.

Jungman F. — Piprek J. Ogniska metodyczne języka francuskiego i niemieckiego w Warszawie. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1933 s. 692—695.

Klinghoffer J. Działalność grupy metodycznej języka niemieckiego w Lublinie. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1934/5 s. 172—173.

Peretiakowicz M. Konferencja rejonowa Ogniska Metodycznego j. francuskiego. Dz. U. K.O.S. Wołyńskiego 1937 Nr 6 s. 129—130.

Peretiatkowicz M. Sprawozdanie z konferencji Ogniska metodycznego jęz. francuskiego odbytej w dn. 18.XI.1933 w gimn. Państwowym im. M. Konopnickiej w Ostrogu. Dz. U. K. O. S. Łuckiego 1934 s. 58—59.

Piprek J. Ognisko metodyczne języka niemieckiego. Dz. U. K. O. S. Warszawskiego 1935 s. 36—37; 1936 s. 139—140.

Piprek J. Sprawozdanie z konferencji rejonowej ogniska metodycznego języka niemieckiego w Warszawie. Dz. U. K.O.S Warszawskiego 1937 s. 57—58.

Plan. Plan pracy Grupy Metodycznej języka niemieckiego przy państw. gimn im. kr. Zygmunta Augusta w Białymstoku na r. szk. 1936/7 oraz sprawozdanie z dokonanych prac. Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1937 s. 33—34.

Historia.

Drewnowski K. Objektywne sprawdziany wiadomości z historji. Dz. U. K. O. S. Warszawskiego 1935 s. 31—36.

Drewnowski K. O korelacji w nauczaniu języka polskiego i historji. Dz. U. K. O. S. Warszawskiego 1934 s. 441—446.

Guściora F. Uwagi o realizowaniu zagadnień regionalnych przy nauczaniu historii w klasie III gimnazjalnej. Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1936 s. 168—169.

Kolendo M. Literatura historyczna. (Artykuł dyskusyjny). Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1934 s. 289—301.

Konferencja. Rejonowa konferencja nauczycieli historji. Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1934 s. 302—306, 667—669.

Kryński M. Nowe próby metodyczne. Sprawozdanie z lekcji historji w II klasie gimnazjalnej). Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1935 s. 167—169.

M. K. Schemat lekcji pokazowej z historji starożytnej w kl. IV p. t. „Reforma Tyberjusza Grakchusa". Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1932 s. 335—338.

Masłowski K. Próba wprowadzenia czynnika lokalnego do nauczania historji w klasie II. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1936 s 133—134.

Moszczeńska W. Sprawozdanie z Konferencji Rejonowej i Ogniska Metodycznego historji w Warszawie odbytej w dniach 11 i 12 października 1933 r. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1934 s. 72—74.

Moszczeńska W. Sprawozdanie z prac zespołowych prowadzonych w I Ognisku metodycznym historii w Warszawie. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1936 s. 405—408.

Mrozowski H. Prace piśmienne uczniów w zakresie historii. Dz. U. K.O.S. Krakowskiego 1937 s. 41—48.

Papeé S. Jak wyzyskać kulturę miejscowego środowiska dla przeprowadzenia osi programowej „Polska i jej kultura". Dz. U. K. O. S. Poznańskiego 1934 s. 357—368.

Radziwonowicz W. Uwagi nad realizacją programu historji w kl I gimnazjalnej. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1934 s. 344—352, 388—393.

Radziwonowicz W. Wychowanie obywatelsko-państwowe na podstawie nauczania historji w szkole średniej. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1932 s. 177—208.

Tatomir A. W. Zagadnienie mniejszości narodowych w nowym programie historii i płynące stąd wskazania dla nauczyciela. Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1933 s. 412—416.

Weiglówna Cz. Notatki uczniowskie w obrębie historji. (Spostrzeżenia z praktyki nauczycielskiej). Dz. U. K.O.S. Łuckiego 1934 s. 50—57.

Weiglówna Cz. Realizacja pierwiastków wychowawczych przy nauczaniu historji w szkole średniej. Dz. U. K.O.S. Łuckiego 1933 s. 297—302.

Weiglówna Cz. Wyzyskanie samodzielności ucznia przy nauczaniu historii w klasie I gimnazjalnej. Dz. U. K.O.S. Łuckiego 1934 s. 44—50.

Filozofia.

Blumenthal N. Kilka uwag w sprawie nauczania propedeutyki filozofji w szkołach średnich. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1934/5 s. 208—211.

Matematyka.

Bogucki J. Modele matematyczne a matematyczne pracownie. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1923 s. 472—473.

Bogucki J. Ognisko metodyczne matematyki w Lublinie. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1934/5 s. 175—177.

Dąbrowski R. Znaczenie wychowawcze matematyki jako przedmiotu nauczania w szkole. Dz. U. K. O S. Brzeskiego 1932 s. 326—335.

Kowalski A. Koła matematyczne w szkole — ich cel i organizacja. Dz. U. K. O. S. Łuckiego 1933 s. 352—364.

Kowalski A. Konferencja rejonowa Samodzielnej Grupy Metodycznej Matematyki w Równem. Dz. U. K.O.S. Wołyńskiego 1937 Nr 6 s. 127—129.

Lepecki Z. Lekcja matematyki w szkole średniej a wychowanie obywatelsko-państwowe. Aktualizacja na lekcjach matematyki. Dz. U. K. O. S. Warszawskiego 1932 s. 124—148.

Leśniak J. Sprawozdanie z konferencji rejonowej odbytej w Ognisku matematycznem w Państw. Gimnazjum IV im. H. Sienkiawicza w Krakowie w dn. 4.II.1933. Dz. U. K.O.S. Krakowskiego 1933 s. 291—296.

Leśniak J. Sprawozdanie z konferencji rejonowej odbytej w Ognisku matematycznem w państw. Gimnazjum IV im. H. Sienkiewicza w Krakowie dn. 9.X.1933. Dz. U. K.O.S. Krakowskiego 1933 s. 501—504.

Leśniak J. Sprawozdanie z konferencji rejonowej odbytej w Ognisku matematycznem w Krakowie w dniu 5 lutego 1934 r. Dz. U. K.O.S Krakowskiego 1934 s. 175—180.

Mazur J. Ognisko metodyczne matematyki. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1935 s. 67—68.

Mazur J. Sprawozdanie z Konferencji Rejonowej Ogniska Metodycznego matematyki w Łodzi odbytej w dniach 14 i 15 listopada 1934 Dz. U. K. O. S. Warszawskiego 1934 s. 274—278.

Solczakówna F Jak uczę matematyki w niższych klasach gimnazjalnych. Dz. U. K. O. S. Brzeskiego 1932 s. 160—162.

Wójtowicz W. Sprawozdanie z konferencji rejonowej w ognisku matematycznym w Warszawie. Dz. U. K.O S. Warszawskiego 1933 s. 697—698.

Geografia.

Chałubińska A. O pracowniach geograficznych. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1933 s. 469—470.

Chałubińska A. Z życia ogniska metodycznego geografji. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1934/5 s. 168—169.

Czekańska M Jak prowadzić koło krajoznawcze młodzieży? Dz. U. K.O.S. Poznańskiego 1932 s. 197—202.

Działalność. Z działalności ogaisk metodycznych [geografia]. Dz. U. K.O.S. Krakowskiego 1937 s. 270—273.

Jezierski S. Wycieczki w nauczaniu geografii. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1937 s. 462—469.

Kosiba A. O konieczności pracy krajoznawczej w szkole. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1932 s. 182—183.

Kosiba A. Rola wycieczek geograficzno-krajoznawczych w wychowaniu młodzieży i wytyczne ich realizacji. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1933 s. 584—588.

Mączak F. Koła krajoznawcze w szkołach jako czynnik wychowawczy. Dz. U. K. O. S. Wołyńskiego 1932 s. 185—188.

Medwecka M. Synteza uwag o nauczaniu geografji w I klasie gimnazjalnej. Dz. U. K.O.S. Krakowskiego 1936 s. 207—211.
Mikulski J. O potrzebie szerszego uwzględnienia znajomości najbliższej okolicy przy nauczaniu geografji Polski. Dz. U. K.O S. Lubelskiego 1932 s. 191—193.
Mikulski J. Wakacyjne wędrówki krajoznawcze dla młodzieży szkolnej po północnej części województwa lubelskiego. Dz. U. K. O. S. Lubelskiego 1932 s. 331—334.
Wiederman F. Organizacja wycieczek krajoznawczych Gimnazjum Żeńskiego Żyd. Tow. Szkół Średnich w Sosnowcu. Dz. U. K.O.S. Krakowskiego 1933 s. 95—104.
Zajdlerowa H. O zastosowaniu mapy indukcyjnej w nauczaniu geografji. Dz. U. K.O.S. Łuckiego 1933 s. 389—393.

Przyrodoznawstwo.

Bohdanowicz K. Hodowla i obserwacja życia hydr. (Ognisko metodyki przyrodoznawstwa w Wilnie). Dz. U. K.O.S. Wileńskiego 1933 s. 351—353.
Bohdanowicz K. Ognisko metodyki przyrodoznawstwa w Wilnie. Dz. U. K. O. S. Wileńskiego 1933 s. 140—150.
Dziurzyński A. Sprawozdanie kierownika Ogniska metodycznego przyrodoznawstwa przy Państw. Gimnazjum IV im. H. ienkiewicza w Krakowie. Dz. U. K.O.S. Krakowskiego 1933 s. 210—218.
Dziurzyński A. Tematy z hodowli szkolnych zwierzęcych do metodycznego opracowania przez członków Ogniska przyrodoznawstwa w Krakowie. Dz. U. K O.S. Krakowskiego 1933 s. 63—66.
Gaczorek S. Organizacja ogrodu szkolnego przy Państw. Gimnazjum Koedukacyjnym w Szczuczynie Nowogródzkim. Dz. U. K.O.S. Wileńskiego 1937 s. 148—151.
Gawrońska-Podgórska A. Hodowle zwierzęce i ich organizacja na terenie klasy I-ej nowego gimnazjum. Dz. U. K.O.S. Łuckiego 1935 s. 249—258, 1936 s. 9—16.
Lubecka J. Czynniki wychowania obywatelsko-państwowego w nauczaniu przyrodoznawstwa. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1932 s. 260—272.
Łopuszański M. Jak wypychać ssaki. Dz. U. K.O.S. Wołyńskiego 1931 s. 122—125.
Nowosielski F. Ogród botaniczny przy szkole. Dz. U. K.O.S. Wołyńskiego 1930 s. 61—64.
Podgórska A. Konferencja rejonowa Ogniska Metodycznego Biologii w gimnazjum państwowym im. M. Kopernika we Włodzimierzu. Dz. U. K.O.S. Wołyńskiego 1937 Nr 9 s. 207—210.
Radomski J. Ćwiczenia z fizjologji roślin w kl. IV gimnazjum typu humanistycznego. Dz. U. K. O. S. Poleskiego 1931 s. 420—432.
Radomski J. Kilka zagadnień z realizacji programu biologii. Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1936 s. 168—174.
Radomski J. Nauka o szkielecie i mięśniach człowieka. Streszczenie referatów sprawozdawczych z lekcyj w kl. V-ej, wygłoszonych na konferencji metodycznej w dniu 27.X.1933 Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1933 s. 21—29.
Radomski J. Ognisko metodyczne biologii w Brześciu nad Bugiem. Teksty do ćwiczeń laboratoryjnych przy nauce o człowieku. Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1932 s. 309—321.
Radomski J. Ogród szkolny i zagadnienia gospodarcze na konferencji metodycznej nauczycieli biologii. Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1935 s. 264—266.
Radomski J. Z konferencji metodycznej nauczycieli biologii. Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1935 s. 100—101, 385—386.
Radomski J.—Borysiuk W. Organizacja wycieczek przyrodniczych w kl. II gimnazjum. Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1935 s. 66—67.
Solska A. Budowa i życie zwierzęcia wyższego na przykładzie ryby. (Ognisko metodyczne przyrodoznawstwa). Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1933 s. 196—211.
Wrońska F. Na marginesie prac grupy metodycznej przyrodniczej. Dz. U. K. O. S. Lubelskiego 1934/5 s. 174—175.

Fizyka.

Aposzański S. Sprawdzenie prawa odwrotnych kwadratów odległości. Dz. U. K. O. S. Wołyńskiego 1931 s. 125—127.
Dokowski E. Zastosowanie zmiennej mapy świecącej jako pomocy szkolnej przy nauczaniu kosmografji. Dz. U. K.O.S. Wołyńskiego 1930 s. 30—31.
Ehrenfeucht W. Sprawozdanie z otwarcia I konferencji rejonowej drugiego Ogniska metodycznego fizyki w Warszawie. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1936 s. 183—184.
Jakubowski A. Jak zaopatrzyć pracownię fizyczną w pomoce naukowe. Dz. U. K. O. S. Lubelskiego 1933 s. 466—468.
Kempf-Sokorski S. Przedmioty matematyczno-przyrodnicze; ich wartości wychowawcze i drogi wiodące do wyzyskania tych wartości. Dz. U. K.O.S. Wołyńskiego 1931 s. 76—94.
Nowosielski F. Wyposażenie pracowni fizyko-chemicznej. Dz. U. K.O.S. Wołyńskiego 1930 s. 55—63.
Ptaszycka A. Ognisko metodyczne fizyki w Warszawie. Dz. U. K. O. S. Warszawskiego 1934 s. 393—395.
Ptaszycka A. Ognisko metodyczne fizyki w Warszawie. Sprawa realizacji nowego programu fizyki w III klasie gimnazjum. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1936 s. 246—249.
Ptaszycka A. Sprawozdanie z ósmej konferencji Rejonowej w Ognisku metodycznem w Warszawie. Dz. U. K. O. S. Warszawskiego 1934 s. 395—397.
Ptaszycka A. Sprawozdanie z dziewiątej konferencji rejonowej w Ognisku metodycznem fizyki w Warszawie. Dz. U. K. O. S. Warszawskiego 1934 s. 397—400.
Ptaszycka A. Sprawozdanie z pierwszego Ogniska fizyki. Dz. U. K. O. S. Warszawskiego 1936 s. 526—528.
Sprawozdanie. Sprawozdanie z kursu metodycznego dla nauczycieli fizyki Kuratorium O. S. Wołyńskiego organizowanego w dn. 24 do 26.IV.1930 r. w Krzemieńcu. Dz. U. K.O.S. Wołyńskiego 1930 s. 209—217.

Rysunek, zajęcia praktyczne.

J. B. Organizacja pracy w nauczaniu rysunków. Dz. U. K.O.S. Wileńskiego 1937 s. 64—67.
Książek J. O racjonalną naukę rysunku w szkołach ogólnokształcących. Dz. U. K. O. S. Krakowskiego 1933 s. 419—423.
Mroziński J. Dekoracja klasy i budynku szkolnego jako czynnik wychowania estetycznego. Dz. U. K. O. S. Poznańskiego s. 428—432.
Mroziński J. Estetyczne wychowanie młodzieży na podstawie nowego planu nauki rysnnków. Dz. U. K.O.S. Poznańskiego 1934 s. 424—428.
Pliszczyńska J. O kulturze estetycznej młodzieży i jej kształceniu. Dz. U. K. O. S. Lubelskiego 1936/7 s. 256—257.
Sheybal S. Fotografja w szkole. Dz. U. K.O.S. Wołyńskiego 1932 s. 189—191.
Stopa R. Roboty ręczne jako czynnik wychowawczy. Dz. U. K.O.S. Poleskiego 1930 s. 566—569.

Vogelsang M. Wytyczne do rozkładu materiału zajęć praktycznych dla gimnazjów żeńskich opracowane na podstawie programu nowego gimnazjum. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1937 s. 52—53.

W. N. Ze spostrzeżeń nad realizacją nowych programów zajęć praktycznych. Dz. U. K.O.S. 1936, s. 42—48.

Waśkowski A. Sprawozdanie z konferencji rejonowej nauczycieli i nauczycielek rysunków odbytej w dn. 17.II.1933 w Gimnazjum VIII w Krakowie. Dz. U. K.O.S. Krakowskiego 1933 s. 218—224.

Zieliński W. Szybowiec w szkole średniej. (Dobór tworzywa i organizacja pracy). Dz. U. K.O.S. Krakowskiego 1933 s. 461—464.

Żmigrodzka J. Pierwsza konferencja rejonowa Ogniska metodycznego zajęć praktycznych w Warszawie. Dz. U. K.O.S. Warszawawskiego 1936 s. 135—137.

Żuk M. Konferencja rejonowa Ogniska Metodycznego Zajęć Praktycznych. Dz. U. K. O. S. Wołyńskiego 1937 Nr. 6 s. 126—127.

Wychowanie fizyczne, sport.

Buchner F. Pierwsza lekcja pływania w kl. I nowego gimnazjum. Dz. U. K. O. S. Brzeskiego 1935 s. 214—217.

Drylski J. Na marginesie „Zagadnień organizacyjno-metodycznych wychowania fizyczn. w szkole": regionalizm w wychow. fizycznym. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1937/8 s. 27—28.

Krawczyk M. Konferencja w sprawie międzyszkolnych zawodów sportowych. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1937 s. 51—52.

Krawczyk M. Państwowa odznaka sportowa a praca wychowawcza szkoły. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1933 s. 118—121.

Łukaszewicz. Wychowanie fizyczne w życiu człowieka. Dz. U. K.O.S. Poleskiego 1931 s. 206—208, 286—290, 1932 s. 28—31.

Maź J. Wychowanie fizyczne w szkołach Okręgu Szkolnego Lubelskiego. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1935/6 s. 210—213.

Maź J. Z zagadnień organizacyjno-metodycznych wychowania fizycznego w szkole Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1936/7 s. 146—147, 173—174.

Olszewska H. Lekcja gimnastyki. Dz. U. K. O. S. Warszawskiego 1933 s. 114—118.

Pawłowski L. Rola nauczyciela ćwiczeń cielesnych w wychowaniu państwowem młodzieży. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1932 s. 324—326.

Pączyński W. Sprawność fizyczna młodzieży szkolnej w Białymstoku. Dz. U. K. O. S. Brzeskiego 1936 s. 174—179.

Recówna M. Sporty w szkołach żeńskich. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1935/6 s. 220.

Roykiewicz Z. O konieczności istnienia programu wychowania wodnego. Dz. U. K. O. S. Wileńskiego 1636 s. 52—57.

Sikorski W. Wpływ wychowania fizycznego na charakter i osobowość. Dz. U. K. O. S. Lubelskiego 1932 s. 322—323.

Sygnarski W. Program ćwiczeń sportowych podczas feryj zimowych. Dz. U. K.O.S. Poznańskiego 1934 s. 664—667.

Szeligowski T. Fizjologiczne podstawy rytmu. Dz. U. K.O.S. Wileńskiego 1933 s. 201—203.

Śliwiński Ł. Indywidualizacja w nauczaniu ćwiczeń cielesnych. Dz. U. K.O.S. Łuckiego 1934 s. 229—231.

Śliwiński J. Próba praktycznego wykorzystania i zastosowania w życiu szkolnym „tabel miernika sprawności fizycznej" wydanych przez Radę Naukową Wychowania Fizycznego. Dz. U. K. O. S. Lubelskiego 1935/6 s. 215—219 (oraz) Dz. U. K.O.S. Łuckiego 1936 s. 128—132.

Wardas F. Obozy przysposobienia wojskowego. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1937 s. 339—343.

Wyrobek Z. Zarys struktury organizacyjnej sportu w szkole oraz sprawa regulaminu sportowego. Dz. U. K.O.S. Krakowskiego 1935 s. 17—24.

Zdanowski S. Rola lekarza szkolnego w organizowaniu życia sportowego młodzieży. Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1933 s. 31—36.

Wycieczki szkolne.

Chałubińska A. Szkoła a wędrówki wakacyjne młodzieży. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1933 s. 582—584.

Chałubińska A. Wycieczka szkolna w świetle zainteresowań młodzieży. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1932 s. 193—196.

Horbacki W. Organizacja programowych wycieczek szkolnych w gimnazjach ogólnokształcących. Dz. U. K.O.S. Krakowskiego 1936 s. 135—136.

Janczykowski K. Wycieczki szkolne a nowy ustrój szkolnictwa. (Z metodyki wycieczek szkolnych). Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1933 s. 567—571.

Jezierski S. Wycieczki w nauczaniu geografii. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1937 s. 462—469.

Knapowska W. Wycieczki naukowe i społeczne w szkole średniej. Dz. U. K. O. S. Poznańskiego 1934 s. 469—478.

Kosiba A. Rola wycieczek geograficzno-krajoznawczych w wychowaniu młodzieży i wytyczne ich realizacji. Dz, U. K.O.S. Lubelskiego 1933 s. 584—588.

Kutznerówna J. Organizacja szkolnych wycieczek popularno-turystycznych. Dz. U. K.O.S. Warszawskiego 1937 s. 343—350.

Maź J. Praktyczne wskazówki dla zespołów wycieczkowych. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1933 s. 589—592.

Mikulski J. Wakacyjne wędrówki krajoznawcze dla młodzieży szkolnej po północnej części województwa lubelskiego. Dz. U. K. O. S. Lubelskiego 1932 s. 331—334.

Nowosielski F. Wycieczki szkolne. Dz. U. K.O.S. Wołyńskiego 1931 s. 250—255.

Radomski J.—Borysiuk W. Organizacja wycieczek przyrodniczych w kl. II gimnazjum. Dz. U. K. O. S. Brzeskiego 1935 s. 66—67.

Wiederman F. Organizacja wycieczek krajoznawczych Gimnazjum Żeńskiego Żyd. Tow. Szkół Średnich w Sosnowcu. Dz. U. K.O.S. Krakowskiego 1933 s. 95—104.

Zwolakiewicz H. Regjonalne wędrówki wakacyjne. Dz. U. K.O.S. Lubelskiego 1933 s. 572—575.

Śpiew, muzyka.

Głodziński T. Audycje muzyczne w gimnazjum. Dz. U. K.O.S. Łuckiego 1934 s. 408—415.

Horbacki W. Święto pieśni. Dz. U. K. O. S. Krakowskiego 1937 s 175—178.

Rudziński W. Szkolne audycje muzyczne. Dz. U. K.O.S. Wileńskiego 1937 s. 279—283.

Varia.

Bryda W. Prace pisemne i zeszyty młodzieży. Dz. U. K.O.S. Krakowskiego 1937 s. 261—266.

Działalność. Z działalności ognisk metodycznych w II półroczu r. szkolnego 1935/6. Dz. U. K O S. Krakowskiego 1936 s. 187—192, 211—216, 246—250.

Działalność. Z działalności Ognisk metodycznych. Dz. U. K O S. Krakowskiego 1937 s. 48—54, 142—148, 179—184, 241—247.

Działalność. Z działalności ognisk i grup metodycznych. Dz. U. K.O.S. Wileńskiego 1936 s. 315—317.

Kempf-Sokorski S. Organizacja pracy w kl. I Gimnazjum nowego typu. Dz. U K. O. S. Łuckiego 1933 s. 443—460.

Konferencje. Z konferencyj rejonowych krakowskich ognisk metodycznych w I półroczu b. r szkolnego (1935/6). Dz. U. K.O S. Krakowskiego 1936 s. 54—58.

Rozkład. Rozkład materjału naukowego w kl. I gimnazjum na III okres r. szk. 1933/4. Dz. U. K.O.S. Brzeskiego 1934 s. 68—100.

Sadowski F. Korelacja równoczesna ośrodkowa w nowej klasie I. Dz. U. K.O.S. Krakowskiego 1934 s. 20—24.

Turkówna A. Metody pracy domowej ucznia. Dz. U. K.O.S. Łuckiego 1935 s. 216—225.

Nabytki Państwowej Centralnej Biblioteki Pedagogicznej w Równem.

Bovet P. Instynkt walki. Nowe wyd. W-wa, 1934. s. 269.

Burzyński G. Takt pedagogiczny w wychowaniu współczesnego człowieka. Lublin, 1937. s. 143.

Dzień. Dzień myśli braterskiej skautek całego świata. W-wa, 1937. s. 48.

Grodecka E. Nasze prawo, przyrzeczenie i pozdrowienie. W-wa, 1937. s. 48.

Grodecka E. O metodzie harcerskiej i jej stosowaniu dla starszyzny harcerskiej, przyjaciół harcerstwa, wychowawców. W-wa, 1937. s. 112.

Harcerki. Harcerki w służbie. W-wa, 1937. s. 48.

Korniszewski T. — Maćkowiakowie J. i A. Nauczanie początkowe. Psychologia. Dydaktyka. Praktyka. W-wa, 1938. s. 258.

Książka. Książka zastępowej. Pod red. J. Łapińskiej. W-wa, 1937. s. 127.

Kształcenie. Kształcenie starszyzny harcerek. W-wa, 1936. s. 132.

Las. Las—przyjaciel. W-wa, 1937. s. 52.

Lenart M. Jak się uczyć? Poradnik praktyczny dla uczniów i samouków. W-wa, 1937. s. 64.

Lublinerówna K. Współżycie z przyrodą. W-wa, 1937. s. 48.

Łempicki S. Polski ideał wychowawczy. Lwów, 1937. s. 40.

Maleczyńska E. Nauczanie historii w szkole średniej. Lwów, 1937. s. 144.

Świetlice. Świetlice szkolne. W-wa, 1937. s. 218.

Zasady. Zasady skautowego ruchu żeńskiego. W-wa, 1937. s. 48.

Nabytki w innych działach.

Bagiński H. U podstaw organizacji wojska polskiego. 1908—1914. W-wa, 1935. s. 832.

Bartoszewicz J. Studia historyczne i literackie. T. I, III. Kraków, 1880/81.

Dybczyński T. Ameryka Południowa. W-wa, 1937. s. 605.

Gdańsk. Gdańsk. Przyszłość i teraźniejszość. Pod red. S. Kutrzeby. Lwów, 1928. s. 490.

Gumplowicz W. Azja Południowa. W-wa, 1937. s. 363.

Jeans J. Horyzonty nowej nauki. W-wa, 1937. s. 281.

Kochanowski J. K. Humanizm a człowiek. Spostrzeżenia i drogowskazy. W-wa, 1937. s. 341.

Kościoły. Kościoły łacińskie i unickie zabrane na cerkwie prawosławne w Diecezji Łuckiej. Łuck, 1933. s. 87.

Kościuchnówka. Kościuchnówka—Optowa. W-wa, 1936. s. 44.

Kot S. Andrzej Frycz Modrzewski. Studjum z dziejów kultury polskiej w. XVI. Wyd. 2. Kraków, 1923. s. 320.

Kruif P. de. Pogromcy głodu. W-wa, 1936. s. 442.

Kuczyński S. M. Ziemie czernihowsko-siewierskie pod rządami Litwy. W-wa, 1936. s. 412.

Lewicki A. Powstanie Świdrygiełły. Ustęp z dziejów unii Litwy z Koroną. Kraków, 1892. s. 389.

Lilientalowa R. Dziecko żydowskie. Kraków, 1927. s. 97.

Łobaczewska S. Ogólny zarys estetyki muzycznej. Lwów, 1938. s. 209.

Niewiadomski E. Wiedza o sztuce na tle jej dziejów. W-wa, 1923. s. 466

Niewiadomski S. Wiadomości z muzyki zasadnicze i ogólne. Wyd. 3. Lwów, 1926. s. 164.

Pawłowski S.—Bystroń J.—Peretiatkowicz A. Polska współczesna. Wyd. 5. Lwów, 1936. s. 232.

Rybicki P. Socjologja czytelnictwa W-wa, 1936. s. 87—98.

Suchodolski B. Uspołecznienie kultury. W-wa, 1937. s. 387.

Szewczuk W. Psychologia postaci. W-wa, 1937. s. 431.

Vetulani T. Wzdłuż Anatolii. W-wa, 1937. s. 125.

Wałek T. Dzieje upadku Monarchii Macedońskiej. Kraków, 1924. s. 350.

Zaborski B. O kształtach wsi w Polsce i ich rozmieszczeniu. Kraków, 1926. s. 122.

Zmigryder-Konopka Z. Studja nad historją ustroju rzymskiego. Cz. I. W-wa, 1936 s. 90.

Żeleński T. Ludzie żywi. W-wa, 1929. s. 265.

WYDAWNICTWA NOWE I NADESŁANE.

Harcerska Szkoła Instruktorska na Buczu wydała książeczkę („Z Wyboru Pism Marszałka Józefa Piłsudskiego") p. t. „Takiej Polski chce Józef Piłsudski".

Książeczka ta nie ukaże się w handlu księgarskim. Zamówienia przyjmuje Główna Kwatera Harcerek na warunkach następujących:

1—1000 egz. w cenie 30 gr. za egzemplarz,
1001 — 3000 egz. w cenie 20 gr. za egzemplarz,
3001 egz. w cenie 15 gr. za egzemplarz.

Wysyłka następuje po otrzymaniu formalnego zamówienia na piśmie i po wpłaceniu na konto P.K.O. Warszawa 8310 (Z. H. P.—Główna Kwatera — Harcerska Szkoła Instruktorska na Buczu) należnej sumy.

„Młody Spółdzielca" — przewodnik dla spółdzielni uczniowskich.

W dniu 29 VII.1937 r. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządzeniem Nr II Pr. 15236/36 zatwierdziło do użytku wyższych klas szkoły powszechnej i niższych gimnazjum czasopismo „Młody Spółdzielca"—przewodnik dla spółdzielni uczniowskich.

„Młody Spółdzielca" wydawany od r. 1936, pragnie pokierować pracą spółdzielni uczniowskich, zgodnie z zasadami spółdzielczości i zaleceniami władz szkolnych. „Młody Spółdzielca" prowadzi przede wszystkim szeroko rozwinięty dział praktyki.

Zamieszczane instrukcje obejmują rachunkowość, pracę wewnętrzną, działalność społeczno-wychowawczą, różne działy, jak introligatorstwo i fryzjerstwo. Obok instrukcji „Młody Spółdzielca" zamieszcza liczne opisy i przykłady działalności spółdzielni uczniowskich nadsyłane przez dzieci. Równolegle do prac spółdzielczych młodzieży, przedstawione są podobne przejawy działalności spółdzielczej wśród dorosłego pokolenia.

T. Rojowski: Podstawowe wiadomości z techniki i liternictwa. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa, 1937. Str. 68. Zł. 3.20.

Podręcznik przeznaczony przede wszystkim dla szkół przysposobienia kupieckiego I i II st., przedstawia zagadnienie liternictwa bardzo wyczerpująco zarówno pod względem rzeczowym i estetycznym, jak technicznym i metodycznym.

Omawia wszystkie rodzaje pism ze szczególnym uwzględnieniem pisma klasycznego, następnie podaje technikę nabycia umiejętności literniczych, t. j. wykonywania wszelkiego rodzaju napisów reklamowych. Wykład jest bogato ilustrowany, każdej uwadze teoretycznej towarzyszy rycina.

M. Piwowarczyk: Zajęcia rękodzielnicze w szkole. Roboty z drzewa. Podręcznik dostosowany do programu nauki na klasę V, VI i VII szk. powsz. i I kl. gimn. Str. 128. Z atlasem o 162 ryc. i 32 tabl. Zł. 4.

Książka została ujęta w sześć rozdziałów, z których pierwsze trzy omawiają program kl. V VI i VII szkoły powszechnej, rozdział IV pierwszą klasę gimnazjalną a pozostałe dwa rozdziały, zatytułowano: „Uwagi ogólne" i „Rysunek roboczy", wyjaśniają te zagadnienia, które zostały ze względu na przejrzystość poprzednich rozdziałów pominięte. Umieszczony na wstępie podręcznika „spis tematów" ułatwia zorientowanie się, w jakiej kolejności winny wystąpić wskazane przez program ćwiczenia, oraz wysuwają do tych ćwiczeń tematy—przedmioty. W treści znajdujemy rozwinięcie wskazań programowych, wyjaśnienia potrzebnych ćwiczeń, narzędzia oraz tok pracy, obrazujący sposób wykonania danego przedmiotu. W załączonym atlasiku znajdujemy odpowiednią do każdego tematu rycinę, ujmującą przedmiot w perspektywie, lub tablicę, przedstawiającą dany przedmiot w rysunku technicznym.

W. Referowski: Okno wystawowe. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa, 1937. Str. 186. Zł. 11.

Jest to pierwsze oryginalne dzieło polskie, traktujące wyczerpująco o wszystkich zagadnieniach, związanych z urządzaniem wystaw sklepowych. Omawia znaczenie reklamowe okna wystawowego, jego architektu ę, rodzaje szyldów, oszklenie, budowę wnęki, oświetlenie wystawy, atrakcyjność i artystyczne rozwiązanie urządzenia okna, harmonię barw, sprzęt wystawy, plakaty i karty cennikowe, typy okien wystawowych oraz ich dekorowanie z uwzględnieniem układu, ugrupowania i ustawienia eksponatów.

Materiał ilustracyjny dobrano z najlepszych wystaw okiennych polskich i zagranicznych.

J. Bandrowski: Na polskiej fali. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. Str. 208. Zł. 3.

Powieść zajmie nie tylko młodzież szkolną, dla której według programu stanowi lekturę uzupełniającą, ale i szerokie sfery Czytelników, dla których morze polskie i wszystko, co z nim związane, jest przedmiotem zainteresowania i umiłowania. Książkę czyta się z pełnym zajęciem i przyjemnością. Przed oczyma Czytelnika przesuwa się w łączności z pobytem bohatera wśród rybaków w Jastarni obraz z życia naszych rybaków, ich wierzeń, zwyczajów i obyczajów, a w szczególności prac około połowu ryb w różnych porach roku. Czytelnik zdobywa cały szereg wiadomości, niejednokrotnie bardzo szczegółowych—w sposób jednak bardzo zaciekawiający podanych o naszym morzu, jego znaczeniu dla Polski pod względem politycznym i gospodarczym, o jego bogactwie i t. d.

W. Doroszewski. Myśli i uwagi o języku polskim. Poprawność językowa i nauczanie języka. Objaśnienia wyrazów i form. Uwagi o pisowni. 136 stron. Wydawnictwo M. Arcta, Warszawa, 1937. Cena zł. 4.

Książka porusza sprawy i zagadnienia bliskie każdemu inteligentnemu Polakowi. Bo wszakże każdego inteligentnego Polaka obchodzi jego język ojczysty jako fakt codziennego życia a zarazem — w każdym niemal szczególe — dokument historyczny i kulturalny.

Autor rozważa kryteria poprawności językowej, omawia stosunek poprawności do wymagań stylistycznych, podnosi ważność pracy nad stylem jako wyrazem postawy umysłowej narodów, w związku z tym porusza pewne kwestie z zakresu nauki języka, wreszcie w syntetycznych uwagach kreśli charakterystyki języka polskiego odsłaniając przygodnie pewne perspektywy jego historycznego rozwoju.

W części poświęconej objaśnieniom wyrazów, autor omawia poszczególne kwestie związane z wątpliwościami, które wywołuje tak często praktyka życia językowego.

W części ostatniej zaznajamia czytelników ze sprawami ortografii i przebiegiem prac Komitetu Ortograficznego, którego prof. Doroszewski był czynnym członkiem.

Komunikat Administracji Dziennika Urzędowego.

Celem uniknięcia wstrzymania lub opóźnienia wysyłek Dziennika Urzędowego, jak również uniknięcia niepotrzebnej korespondencji, uprasza się o przestrzeganie następujących zasad:

1) Prenumerata winna być zgłoszona i opłacona najpóźniej na jeden miesiąc przed rozpoczęciem każdego półrocza t. j. do dnia 1 czerwca i 1 grudnia każdego roku.
2) Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów Dziennika Urzędowego należy wnosić do właściwych urzędów pocztowych a nie do Administracji Dziennika Urzędowego.
3) Przenumerata, która wynosi rocznie 6 zł. a półrocznie 3 zł., winna być wpłacana na konto czekowe w P. K. O. Nr. 30365 lub w Administracji Dziennika Urzędowego (Kuratorium Okręgu Szkolnego Wołyńskiego w Równem). Na odwrotnej stronie blankietu nadawczego należy bezwzględnie podać tytuł wpłaty. Notatka taka nie podlega opłacie pocztowej.
4) Komplety Dziennika Urzędowego z lat ubiegłych lub poszczególne egzemplarze można nabyć po uprzednim uiszczeniu należności w kwocie 6 zł. za komplet rocznika a 70 gr. za poszczególny egzemplarz. Nr. Nr. 5 z 1928 roku, 1, 2, 3 i 4 z 1929 roku, 8 z 1931 oraz 1 z 1932 r. są już całkowicie wyczerpane.

Prenumerata roczna zł. 6, półroczna zł. 3. Nr. pojedyńczy 60 gr. Konto P. K. O. Nr. 30.365.

Adres Redakcji i Administracji: RÓWNE WOŁYŃSKIE, KURATORIUM.

Drukarnia Samorządowa w Równem, ul. 13 Dywizji 3, tel. 164.